

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM
COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**GÖÇ KONULARININ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEM-TEKNİKLERE
İLİŞKİN COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ (ANKARA ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gülden KILIÇ

Ankara
Şubat, 2014

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM
COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÖÇ KONULARININ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEM-TEKNİKLERE
İLİŞKİN COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ (ANKARA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülden KILIÇ

Danışman:

Doç. Dr. Salih ŞAHİN

Ankara

Şubat, 2014

..... 'ın

.....

..... başlıklı tezi

..... tarihinde, jürimiz tarafından

..... Ana Bilim / Ana Sanat Dalında Yüksek Lisans
/ Doktora / Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı):

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2014

(İmza Yeri)

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Göç, dini, ekonomik, siyasi ve sosyal sebeplerle insan topluluklarının bir yerden başka bir yere gitmesi olarak tanımlanabilir. Tüm bu yer değiştirmeler, tarih boyunca göç olgusunun, toplumlar üzerinde etkili izler bırakmasına yol açmıştır. Bir arada düşünüldüğünde göçün önemi, sebebi ve sonuçları, gelecek nesiller açısından artıları ve eksileriyle her dönem toplum içerisinde canlılığını koruyacaktır.

Her dönem canlılığını koruyan ve toplum yapısı için önem arz eden göç konularının, yeni nesillere daha kalıcı bir şekilde aktarımının sağlanması, gelecekte göçün nedenlerine ve sonuçlarına ilişkin problemlere çözüm bulabilme becerisini kazandıracaktır. Bu nedenle, bu araştırmada; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntem-teknik ve davranışlara ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışılmıştır.

Araştırmamın tüm aşamalarında, beni destekleyen ve bilgileriyle yönlendiren değerli hocam ve danışmanım; Doç. Dr. Salih ŞAHİN'e ilgi ve yardımları için sonsuz teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca benden emeklerini esirgemeyen hocalarım; Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI ve Prof. Dr. Servet KARABAĞ'a teşekkür ederim.

Her zaman sonsuz sevgi ve desteklerini eksik etmeyen sevgili aileme teşekkür ederim.

Güliden KILIÇ

ANKARA, 2014

ÖZET

GÖÇ KONULARININ ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEM-TEKNİKLERE İLİŞKİN COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ (ANKARA ÖRNEĞİ)

KILIÇ, Gülden

Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim

Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Salih ŞAHİN

Şubat – 2014, Sayfa: 128

Geçmişten günümüze etkili olan ve izler bırakan göç olgusu, bireyler ve toplumlar üzerinde büyük önem taşımaktadır. Coğrafya derslerinin içeriğinde yer alan göç konusu, öğrenme-öğretme sürecinde hangi amaçla, hangi içerikle ve ne kadar öğretildiği, yeni kuşaklara aktarılması açısından önemli bir konudur. Bu sebeple bu araştırmanın amacı; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntem-teknik ve davranışlara ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Bu araştırma betimsel desenli bir araştırma olup, veri toplamak amacıyla; beşli likert tipinde anket geliştirilmiştir. Anket çalışması Ankara il merkezinde görev yapan 73 Coğrafya öğretmenine uygulanmıştır. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntem ve teknikleri içeren ifadelerin verileri, frekans ve yüzde dağılımı tabloları ile belirlenip yorumlanmıştır. Verilerin analizi yapılırken önce her ifadenin betimsel verileri analiz edilmiş daha sonra cinsiyet, kıdem, mezun olunan fakülte ve görev yapılan lise bağımsız değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar aranmıştır. Araştırma grubundan toplanan verilerin analizi için SPSS 17.0 (Statistical Packages for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntem-teknik ve davranışlara ilişkin görüşlerinde, cinsiyete, kıdeme, mezun olunan fakülteye ve görev yapılan lise türüne göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Coğrafya öğretmenlerinin görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretim programında göç konularına uygun yöntem-teknik belirlemeyi kısıtlaması ve farklı yöntem-tekniklerin kullanılamaması ve ders saati süresinin yetersizliği konularında önemli

farklılıklar bulunmuştur. Fen-edebiyat mezunu olan Coğrafya öğretmenlerinin, eğitim fakültesi mezunu olan Coğrafya öğretmenlerine göre yöntem-teknik kullanımında öğrencilerin bireysel farklılıklarına daha dikkat ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Coğrafya öğretmenleri göç konularının öğretiminde drama yöntemini ve öykü oluşturma tekniğini çok az kullanırken problem çözme yöntemini her zaman kullanmaktadırlar. Beyin fırtınası tekniği, soru cevap ve örnek olay yöntemlerini ise çoğu zaman tercih etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Göç, Yöntem-Teknik, Eğitim, Coğrafya Eğitimi

ABSTRACT**THE VIEWS OF GEOGRAPHY TEACHERS RELATED TO MIGRATION
ISSUES USED IN METHOD AND TEACHING TECHNIQUES****KILIÇ, Gülden****Master of Science in Secondary Education Social Studies Education****Department of Geography Education****Thesis Advisor: Doç.Dr. Salih ŞAHİN****February - 2014, Pages:128**

The fact of migration which is effective and leaves traces from past to today has got a great importance on individuals and communities. The issue of migration in the context of geography courses, in teaching-learning process in which purpose, in which content is taught and how much is learned and in terms of transferring them to the new generation is an important issue. For this reason, the purpose of this research is to determine the views of geography teachers related to migration issues used in method and teaching techniques.

This research is a descriptive patterned research, and to collect data; five-point Likert-type questionnaire was developed. The study of questionnaire was applied to 73 geography teachers working in the province of Ankara. The views of geography teachers related to migration issues used in method and teaching techniques were determined by frequency and percentage tables and interpreted. While making the analysis of data, firstly every expression data were analyzed descriptively then gender, seniority, graduated faculty and worked in high school according to independent variables, significant differences have been sought. For the analysis of the data collected from the research group SPSS 17.0 (Statistical Packages for Social Sciences) software package was used.

According to the results of this research; in the views of geography teachers related to migration issues used in method and teaching techniques, it was found significant differences have been sought according to gender, seniority, graduated faculty and worked in high school. Among the types of high school in which geography teachers work, the limitation of determining techniques in the geography curriculum that is suitable for immigration issues and unavailability of different methods, techniques, it was found considerable differences in the areas of lesson hour deficiency. Geography teacher who is graduated of science and literature has more attention to students' individual

differences in the use of methods, techniques than geography teachers who graduated from the faculty of education. While geography teachers use drama and story-building techniques in the teaching of migration very few, they use always problem solving methods. They prefer to use often brainstorming technique, questions and answers and also the methods of sample case.

Key words: Migration, Methods-Techniques, Education, Geography Education.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	1
TABLolar LİSTESİ	3

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ.....	9
1.1. Problem Durumu.....	9
1.2. Araştırmanın Amacı.....	11
1.3. Araştırmanın Önemi	11
1.4. Sayıtlar	12
1.5. Sınırlılıklar	12
1.6. Tanımlar.....	12

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	13
2.1. GÖÇ	13
2.1.1. Göç Nedir?	13
2.1.2. Göçün Nedenleri	14
2.1.3. Göçün Sonuçları	17
2.1.4. Göç Çeşitleri.....	23
2.1.4.1. İç Göç.....	24
2.1.4.2. Dış Göç	25
2.1.4.2.1. İşçi Göçü	25
2.1.4.2.2. Beyin Göçü	25
2.1.4.2.3. Mülteci Göçü	26
2.1.5. Küreselleşme ve Göç.....	26
2.2.TÜRKİYE VE GÖÇ	29
2.3.COĞRAFYA EĞİTİMİ VE GÖÇ	34

BÖLÜM 3

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	37
-------------------------------------	-----------

BÖLÜM 4

4. YÖNTEM	40
4.1. Araştırmanın Modeli	40
4.2. Evren ve Örneklem	40
4.3. Ölçme Araçları.....	40
4.4. Verilerin Toplanması	41
4.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	42

BÖLÜM 5

5. BULGULAR ve YORUM	43
5.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BETİMSSEL VERİLER	46
5.2. İKİNCİ ALT PROBLEME (CİNSİYETE) İLİŞKİN BULGULAR	55
5.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME (KIDEME) İLİŞKİN BULGULAR	65
5.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME (MEZUN OLUNAN FAKÜLTEYE) İLİŞKİN BULGULAR	82
5.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME (GÖREV YAPILAN LİSEYE) İLİŞKİN BULGULAR.....	92

BÖLÜM 6

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	116
6.1. Sonuçlar	116
6.2. Öneriler	120

KAYNAKÇA.....	122
----------------------	------------

EKLER	126
--------------------	------------

TABLOLAR LİSTESİ

- Tablo 1:** Göç Konusuna İlişkin Coğrafya Dersi Öğretim Programında Yer Alan Sınıf Düzeyi, Öğrenme Alanı Ve Kazanımlar
- Tablo 2:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının İşlenişine Yönelik Görüşlerini Belirlemek İçin Kullanılan Anket İfadeleri
- Tablo 3:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 4:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 5:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 6:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 7:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 8:** Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 9:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgiğini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 10:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 11:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 12:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 13:** Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 14:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 15:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 16:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 17:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 18:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 19:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 20:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 21:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

- Tablo 22:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler
- Tablo 23:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 24:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 25:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 26:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 27:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 28:** Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 29:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 30:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretime İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 31:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 32:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 33:** Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 34:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 35:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 36:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 37:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 38:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 39:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 40:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

- Tablo 41:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 42:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 43:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 44:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 45:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 46:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 47:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 48:** Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 49:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 50:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 51:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 52:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Scheffe Testi Sonuçları
- Tablo 53:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 54:** Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 55:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 56:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 57:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

- Tablo 58:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 59:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 60:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 61:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 62:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 63:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 64:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 65:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 66:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 67:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 68:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 69:** Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 70:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 71:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 72:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 73:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 74:** Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

- Tablo 75:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 76:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 77:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 78:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 79:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 80:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 81:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 82:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 83:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları
- Tablo 84:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 85:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 86:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Scheffe Testi Sonuçları
- Tablo 87:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 88:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 89:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Scheffe Testi Sonuçları
- Tablo 90:** Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları
- Tablo 91:** Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha

Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 92: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 93: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 94: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 95: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 96: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 97: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Tablo 98: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 99: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 100: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 101: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 102: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 103: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 104: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 105: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Tablo 106: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Tezin bu bölümünde; ilgili literatür özetlenerek tez konusu olarak ele alınan problemin ne olduğuna, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, sınırlılıklarına, araştırmaya başlarken yapılan varsayımlara ve tezde geçen tanımların hangi anlamlarda kullanıldığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Göç kavramının çeşitli kaynaklarda birçok şekilde tanımlamasına rastlanmaktadır. Akkayan (1979) göçü; “dini, iktisadi, sosyal ve diğer sebeplerle insan topluluklarının bir yerden bir başka yere gitmesidir. Ferdi sebep ve maksatlarla yer değiştirmeye ve bu esnada nakledilen eşyaların hepsine de göç denmektedir.”(s.21) olarak tanımlamaktadır.

Doğanay (1994), göçü; “nüfusun devamlı yaşama bölgelerini kişisel olarak, aileler veya gruplar halinde terk edip, geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla bir başka yere gitme hareketi” (s.165) şeklinde ifade etmektedir. Göç, kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere, tamamen yahut geçici bir süre için bir iskan ünitesinden(şehir, köy gibi) diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafi yer değiştirme olayıdır (Akkayan, 1979, s.21).

Göç; dini, ekonomik, siyasi ve sosyal sebeplerle insan topluluklarının bir yerden başka bir yere gitmesi olarak tanımlanabilir. Tarih boyunca toplumların göç ettikleri görülmektedir. Çoğunlukla bu göçler ekonomik sıkıntılar, kırsalda toprak yetersizliği, savaşlar gibi nedenlerden dolayı gerçekleştiği görülmektedir.

Göçün oluşmasında rol oynayan, nüfus hareketini sağlayan faktörler açısından probleme baktığımızda göçleri genel olarak iki grupta toplamak mümkün olabilir (Akkayan, 1979, s.22). Bu gruplar; zorunlu ve serbest göçlerdir. Serbest göç; kişilerin daha iyi şartlarda yaşamlarını sürdürebilmek arzusuyla istedikleri yere serbest bir şekilde yerleşmesidir. Zorunlu göç ise sosyal, güvenlik vb. olaylardan dolayı kişilerin isteği dışında göç etmek zorunda kalmalarıdır.

İlgili alan yazında, göçlerin çeşitli şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir. Akkayan (1979, s.22-23), göçü serbest ve güdümlü göç olarak ikiye ayırmaktadır. Ayrıca başka bir sınıflamada da iç ve dış göç şeklinde sınıflandırma yapmaktadır. Tümertekin ve Özgüç (2002, s.333), göçü, kırdan şehirlere doğru, kırdan kırlara doğru, şehirlerden kırlara doğru, şehirlerden şehirlere doğru olan göçler olarak ayırmaktadır.

Kırsal alanlardan büyükşehirlere yapılan göçlerin birçok nedeni vardır. Bunlar; hızlı nüfus artışı, tarım alanlarının miras yoluyla küçülmesi, kan davaları, terör, iklim ve yer şekillerinin olumsuz etkileri, sağlık ve eğitim hizmetlerinin yetersizliği, iş imkânlarının sınırlı olmasıdır. Bu nedenlerden dolayı, sanayi ve ticaret merkezlerini oluşturan büyükşehirler ve bölgeler sürekli nüfus alırken diğerleri hızla nüfus kaybetmektedir. Bu süreçte ortaya birçok sorun çıkmaktadır.

Göçle birlikte ortaya çıkan sorunların çözümünü bulabilmek ve insanların neden göç ettiklerini tespit edebilmek göç alan ve göç veren bölgeler için önem arz etmektedir. Sosyal bir olgu olan göç ortaya çıkardığı sosyal etkilerle, kendisinin üzerinde daha fazla durulması gerektiğini ortaya koymuştur.

Ülkemizde Coğrafya Dersi Öğretim Programlarında yer alan göç konusu programda çeşitli şekillerde tanımlanmakta, önemli sayılabilecek derecede kazanımlara sahip bu doğrultuda hazırlanmış geniş bir içerikten oluşmaktadır.

Göç konusu, Coğrafya Dersi Öğretim Programında 10. sınıfta beşeri sistemler öğrenme alanında, 10. sınıfta doğal sistemler öğrenme alanında, 10. sınıfta mekânsal bir sentez: Türkiye öğrenme alanında ve 12. sınıfta beşeri sistemler öğrenme alanında yer almaktadır.

Tarihten örnekleriyle gelecek açısından önem arz eden göç konularının yeni nesillere aktarımı göçün beraberinde getireceği artılara ve eksilere hakim olabilmeyi öğretir. Bu nedenle Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının daha kalıcı bir şekilde öğretimini yapabilmek için kullandıkları yöntem ve teknikler bu araştırmanın konusunu oluşturmuştur.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı coğrafya öğretmenlerin, göç konularının öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın amacı çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
3. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
4. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, mezun olunan fakülte türü değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
5. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, görev yapılan lise türü değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde kullandıkları yöntem ve teknikler, bilginin aktarımı ve verilmek istenilen davranış değişikliği açısından önem taşımaktadır. Farklı yöntem ve tekniklerin kullanımı öğrencilerin bireysel farkındalığına daha kolay ulaşmayı, ilgi düzeylerini yükseltmeyi ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır.

Göç, sosyal toplum yapılarını tarih boyunca etkilemiş ve toplum yapıların oluşumunda etkileri bulunmuş bir olgudur. Göç olgusunun sebebi, sonucu ve önemi, tarihte olduğu kadar günümüzde de etkileriyle toplumların ekonomik, sosyal ve siyasi yapılarına yön vermektedir. Bu araştırmada, coğrafya derslerinin içeriğinde yer alan, toplumlar üzerinde etkili izler bırakan göç olgusu, öğrenme-öğretme sürecinde hangi amaçla, hangi içerikle, hangi yöntem-tekniklerle öğretildiği ve Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde mevcutta kullandıkları yöntem-teknikler hakkında bilgi sahibi olunması açısından önem taşımaktadır.

Göç konularının öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerindeki, cinsiyete, kıdeme, mezun oldukları fakülteye ve görev yaptıkları liseye göre anlamlı farklılıkların bulunması, bulunan farklılıkların hizmetiçi eğitimlerle giderilmesi açısından bu araştırma önem arz etmektedir.

1.4. Sayıtlar

1. Coğrafya kitaplarında yer alan göç konularının içeriği yeterli varsayılmıştır.
2. Ankete katılan coğrafya öğretmenlerinin göç konusu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğu varsayılmıştır.
3. Ankete katılan coğrafya öğretmenlerinin anket sorularına samimi ve doğru cevaplar verdiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma için belirlenen sınırlılıklar şöyle açıklanabilir;

1. Araştırmada uygulanan anket Ankara'nın merkez ilçelerindeki ortaöğretim kurumlarında görev alan coğrafya öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma, öğretmenlerin coğrafya dersi içindeki göç konusunun işlenmesine yönelik tutumu ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Göç: Göç, insanların çeşitli nedenlerle, o zamana kadar yaşadığı yeri terk ederek yaşamının geri kalan kısmının tamamını veya bir bölümünü devam ettirmek üzere bir yere gitmesidir (Karabağ ve Şahin, 2006, s.48).

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında, bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2011, s.10).

Öğretim Yöntemi: Bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen yol anlamında kullanılmaktadır (Oğuzkan, 1993, s.166).

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.GÖÇ

2.1.1.Göç Nedir?

Nüfusun çeşitli nedenlerle kalıcı ya da geçici olarak yer değiştirmesine göç denir. Göçler bir yerin nüfusunun artması ya da azalmasında rol oynadığı gibi aslında hızlı nüfus artışının da bir sonucu olarak yaşanmaktadır.

Göç olgusunun çeşitli kaynaklarda pek çok farklı şekilde de tanımı yapılmıştır. Alan yazında rastlanılan göçe ilişkin tanımlar aşağıda verilmektedir:

- Göç, nüfusun belirli bir bölümünün çeşitli nedenlerle bulunduğu yerden ayrılıp, başka bir yere yerleşmek amacıyla gitmesidir (Başol, 1995, s.209).
- Nüfusun devamlı yaşama bölgelerini kişisel olarak, aileler veya gruplar halinde terk edip, geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla bir başka yere gitme hareketine göç etmek denir (Doğanay, 1994, s.165).
- Göç, bir idari sınırı geçerek oturma yerini devamlı ya da uzun süreli olarak değiştirme olayını ifade etmektedir (Tümertekin ve Özgüç, 2004, s.236).
- Göç, insanların çeşitli nedenlerle, o zamana kadar yaşadığı yeri terk ederek yaşamının geri kalan kısmının tamamını veya bir bölümünü devam ettirmek üzere bir yere gitmesidir (Karabağ ve Şahin, 2006, s.48).
- Göç, toplumdaki kişilerin heterojenliği yüzünden ortaya çıkan değerlendirme farklılıkları, rollerini seçme süreçlerindeki etkenler, vb. ile açıklanabilir (Tekeli, 2010, s.26).
- Göç, kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere, tamamen yahut geçici bir süre için bir iskan ünitesinden (şehir, köy gibi) diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafi yer değiştirme olayıdır (Akkayan, 1979, s.21).
- Göç, ekonomik, siyasi, ekolojik veya bireysel nedenlerle, bir yerden başka bir yere yapılan kısa, orta veya uzun vadeli geriye dönüş veya sürekli yerleşim hedefi güden coğrafi, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir (Yalçın, 2004, s.13).

- Göç, kişilerin gelecek yaşantılarının ya bir bölümünü, ya da tamamını geçirmek üzere bir yerleşim biriminden diğerine yerleşmek amacıyla yapılmış oldukları coğrafi nitelikli yer değiştirme olayıdır (Akan ve Arslan, 2008, s.3).
- Göç, kişilerin yaşamakta oldukları topraklardan, sahip oldukları ekonomik imkanlardan, yerleşmiş sosyal yapılarından, kültürlerinden ve toplumsal yaşamın daha nice unsurlarından koparak ya da kopartılarak yeni ortamlara yerleşmesi, bu ortamlarda yeni bir yaşam kurması demektir (Nakanishi, Sirkeci ve Cabbarlı, 2008, s.9).

Tanımlardan da anlaşılacağı gibi göçün, hem fiziki, hem beşeri ve ekonomik hem de sosyal öğeleri içinde barındıran ve etkileri düşünüldüğünde bireylerin yaşamlarını nasıl şekillendirdiği ve hayatlarına nasıl yön verdiği ortadadır.

2.1.2.Göçün Nedenleri

Göç, insanlık tarihi kadar eski bir olgu olsa da, tarihsel olarak hem göç nedenleri, hem de göç edenlerin özellikleri farklılıklar göstermiştir (Kümbetoğlu,2003, s.276). Buna göre göçe katılan grubun önceki sosyal yaşantısı, ekonomik ve eğitim durumu, kültürel yapısı göç nedenlerini ve çeşitlerinin yorumlanmasında önemli belirleyiciler olacaktır.

Göçe, doğal afetler, ekonomik darboğazlar, can güvenliği gibi toplumu doğrudan ilgilendiren faktörler göçün toplumsal boyutunu kuvvetlendirirken, daha iyi bir yaşam beklentisi ya da macera severlik gibi nedenler etkili olduğunda ise bireysellik ön plana çıkar. Bu nedenle göçün nedenleri konusunda evrensel genellemeler yapmak zordur (Yalçın, 2004, s.5).

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 1991 yılında Türkiye'nin dört ayrı bölgesinde bulunan köylerde uyguladığı anketlerle göç olayının nedenlerini üç başlık altında toplamıştır:

1. İçinde bulunulan koşullardan hoşnut olmamak ya da işsiz bulunmak.
2. Refah ve gelir farklılığı yani göç edenlerin tüketim düzeylerinin farklı olduğunu görmeleri.
3. Gelecek kuşaklara ya da genç kuşaklara daha iyi gelecek, yaşam, eğitim,vb. olanakları sağlama isteği.

Tümertekin ve Özgüç'e göre temelde göçe sebep olan faktörler, iki ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar; itici ve çekici faktörlerdir. İtici faktörler arasında çevresel, demografik, ekonomik ve siyasal baskılar sayılabilir (Özgüç ve Tümertekin, 2004, s.240). Çekici faktörler ise yaşam koşullarını daha da iyileştirmek amacıyla gerek ekonomik, gerek güvenlik gerekse eğitim olanaklarını düzenleme çerçevesinde düşünülebilir.

İtici faktörler; nüfusun aşırı artması, işsizlik ve yoksulluk, sağlık, eğitim ve diğer hizmetlerin yetersizliği, doğal afetler, savaşlar ve iç karışıklıklar, kamulaştırma çalışmalarıdır. Çekici faktörler ise; sağlık, eğitim ve diğer hizmetlerin varlığı, iş imkanları, alt ve üst yapı hizmetlerinin varlığı, güvenlik vb. (Şahin, 2007, s.116).

Eğitim ve kültürel fırsatlar da göçlere neden olan önemli sosyal olgulardır. Gelişmiş ülkelerde eğitim olanakları gelişmemiş ülkelere göre daha fazladır. Kültürel ve sanatsal etkinliklerden de aynı durumu gözlemek olasıdır. Bu durum çekici bir faktör olarak göçlerde önemli bir unsurdur (Mutluer, 2003, s.16). Buna bağlı olarak çekici faktörlerle göçe katılan insanların uyum ve beklentilerinin karşılanması daha kolay olacaktır. Nedenleri eski zamanlarla farklılık gösterse de çeşitli itici ve çekici faktörlerle ortaya çıkan dış göçlerde de durum benzerdir.

Günümüz dünyasında genel anlamda bütün ülkeler bir dış göç sorunu ile karşı karşıyadırlar. Bu nedenle dış göçlerin nedenlerini Akan ve Arslan'a (2008, s.25) göre şöyle sıralanmıştır:

- Ekonomik nedenler
- İşsizlik oranının yüksek olması
- Tabii afetler
- Savaşlar
- Ülkelerde rejim değişikliği
- Etnik nedenler
- Sınırların değişmesi
- Uluslararası anlaşmalarla sağlanan nüfus değişimi

Ekonomik açıdan kişisel gelirin yüksekliğine bağlı olarak yükselen yaşam standartlarının batı ülkelerindeki varlığı da göçlerin temel nedenleri arasındadır (Mutluer, 2003, s.12).

Farklı vasıflardaki insan gücü ihtiyacı ekonomik gelişmeye ve sanayileşmeye paralel olarak artmıştır. Bütün bu gelişmeler, bireyleri toplumda daha iyi bir yer edinmek amacıyla kalifiye bir birey olarak kendini yetiştirmek çabası içine sokmuştur (Akan ve Arslan, 2008, s.46).

Akan ve Arslan 'a göre (2008) genel anlamda göçün ekonomik nedenleri şöyle sıralanabilir:

- Düşük Ücret Politikasının Varlığı
- Vergi Oranlarının yüksek Olması
- Ekonomik İstikrarsızlığın Olması
- Gelecek Endişesi Olması.

Kırsal kesimde doğurganlığın genellikle fazla olması dolayısıyla zamanla kişi başına düşen arazi miktarı azalır ve orada yaşayanları besleyemez duruma gelir. Bu durum en başta gelen göç nedenlerinden biridir. Benzer şekilde kırsal kesimde artan nüfus belirli bir süre sonra işsizlik sorunuyla karşı karşıya kalabilir (Şahin, 2007, s.116).

Ekonomik faktörün bir başka yansıması da sanayileşme ve teknolojidir. Sanayileşme ve teknoloji, kent yaşamını etkilemektedir. Kırsal yaşamdaki sanayi ve teknolojiye uzaklık, beraberinde kente göçü tetiklemektedir.

Tarımsal etkinliklerde verimliliğin düşük olması, toprak mülkiyetinin eşitsiz dağılımı, toprağın toprak sahibinin ölümünden sonra geride kalanlar arasında miras yoluyla işe yaramayacak kadar küçük parçalar halinde paylaşılması, ekilebilir toprakların azlığı, hızlı nüfus artışı ve işgücü fazlasının ortaya çıkması tarımdaki değişimin en başta gelen nedenleri arasında yer almaktadır (Akan ve Arslan, 2008, s.56).

Göçün başka bir boyutu da siyasi baskılardır. Hala pek çok yerde hüküm süren baskıcı rejimler göçe sebep olmaktadır.

Geçmişten günümüze dünya üzerinde çeşitli nedenlerle belirli sınırlar içinde yaşayan insanlar ülkelerinden ayrılmak zorunda bırakılmaktadırlar. İç savaşlar ve karışıklıklar, dini ve etnik baskılar gibi nedenlerle baskı ve zulüm görerek ülke sınırları dışında yaşamaya mahkum edilmiş insanlar vardır (Şahin, 2007, s.122).

Terör olayları, siyasi baskılarda göç nedenleri arasında ilk sıralarda yerini almaktadır. Can ve mal güvenliği endişesiyle karşı karşıya kalan insanlar, böylesine bir zorunlu göçe maruz kalmaktadırlar.

Zaman içinde güvenlik sorunu yaşanan yerlerde halk, kitleler halinde yerlerini terk ederek göç etmişlerdir (Akan ve Arslan, 2008, s.43). Vatanı terke zorlayan siyasal baskılar arasında da savaşlar, ihtilaller ve sıkıyönetim, totaliter yönetimler, ülkeden ihraç vb. sayılabilir (Tümertekin ve Özgüç, 2002, s.313).

2.1.3.Göçün Sonuçları

Göçler, yalıtılmış bir olgu olmayıp, demografik, ekonomik, toplumsal yapıları değiştirebilir ve ulusal kimliğin sıklıkla sorgulanmasına yol açan yeni bir kültürel farklılığı beraberinde getirir (Castles ve Miller 2008, s.7).

Göçle birlikte kültürler ve çeşitli yaşam tarzları da hareket etmekte, böylece göç alan her yerde tekrar yeni bir kültür ve yaşam tarzı oluşmaktadır. Bu da her geçen gün var olan kültürel, ekonomik ve sosyal özelliklerle giderek genişlemektedir. Bu nedenle göçün sonuçları sadece göç eden insanlar adına değildir. Göç, göç alan yere, göç veren yere ve buralardaki demografik, sosyal, kültürel, coğrafi değişimleri de beraberinde getirir. Bu değişimler kimi zaman olumlu sonuçlar doğururken, çoğu kez de olumsuz etkiler yaratabilmektedir.

Göçün az da olsa olumlu etkileri insanların yaşamlarında yeniden şekillenerek var olana yeni ve değerli şeyler katmayı da sağlayacaktır. Bu değerler kimi zaman sosyal ya da kültürel kimi zamanda ekonomik dinamiklerdir.

Göç olayı ile mevcut imkanlardan daha fazla nüfusun yararlanmasına olanak sağlanacağı gibi, bazı imkansızlıklar da giderilebilir. Örneğin; iş imkanlarının az veya olmadığı bir bölgeden, imkanları fazla ve eleman sıkıntısı çekilen diğer bir bölgeye doğru olan hareketler sonunda mevcut imkanlardan daha fazla kişinin yararlanması sağlanacaktır. Böylece çeşitli imkansızlıklardan dolayı çıkacak bunalım ve çatışmaları önleyen faktörlerden biri olarak göçün yapıcı ve dengeleyici bir unsur olduğundan söz edilebilir (Akkayan, 1979, s.20).

Toplumdaki önemli unsurlar şekillenirken bulunulan sosyal çevrenin etkisi önem taşır. Çünkü tüm bu unsurlar toplumsal yapının öngördüğü şekillerde düzenlenebilir. Göç de bu önemli unsurların etkilerini şekillendiren önemli bir olgudur.

Göçün olumlu özelliklerinden sayılabilecek bir başka etki de, iş olanaklarının ve iş gücünün olabildiğince eşit dağılımıdır. Bu durum gerçekleştiğinde bölgenin ülke ekonomisine katkısı da büyük ölçekte olacaktır.

Göç mekanizması emek gücünün bölgeler veya daha genel olarak mekansal birimler arasında dengenin oluşmasına katkıda bulunur. Büyüme hızının düşük olduğu yörelere yapılan göç hem emek gücü gereksinimi az olan birinci bölgedeki istihdam baskısını, hem de toprak/emek oranını ve dolayısıyla verimliliği olumlu yönde etkilemekte, hem de ikinci bölgenin gereksinim duyduğu işgücünü sağlamaktadır. Zaman içinde, gelişmiş kentsel yöreye yerleşen yeni nüfusun yaratacağı yeni talep az gelişmiş kırsal yörede üretim artışı ve iş gücü talebi doğuracak ve böylelikle göç oranı düşecektir. Kırsal kesimde nüfus fazlasının ortaya çıkışı ile bu süreç yeniden başlayacak, uzun dönemde bölgeler arası nüfus dengesi sağlanmış olacaktır. Bu anlamda göç, dengesizlikleri giderici olumlu bir mekanizma olarak değerlendirilmektedir (Ersoy, 1985:9).

Göç konusuna bakıldığında göçün toplumsal etkilerinin yanı sıra bireysel etkilerinin de olduğu göze çarpar. Göçün bireysel yanı düşünüldüğünde göçe iten durumların olumlu özelliklerinin etkisi dikkat çekicidir. Bireyler toplum içinde istek ve arzularını daha rahat karşılayabilme, yaşam tarzlarını yeniden düzenleme gibi sosyal beklentilerini karşılayabilme umuduyla yola çıkarlar.

Göç olgusuna birey açısından yaklaşıldığında, kişilerin toplumda yaşarken güdülerini gerçekleştirmek için başvuracağı yollarından biri de göç ederek yaşam yerlerini değiştirmek olmaktadır. Kişi açısından da yer değiştirmenin çok yönlü işlevleri bulunmaktadır. Kişiler yeni yerlere giderek öncelikle yararlanabilecekleri fırsatların sayısını artırmaktadır (Tekeli, 1997, s.11).

Göç, kişilerin, sosyal, kültürel, psikolojik arzularının tatminine imkan veren olumlu bir mekanizmadır. Sağladığı yararlardan çok problemlerle dolu bir bünye kazanması halinde ise mekanizmasının olumsuz bir işleyişe yöneleceği de unutulmamalıdır (Akkayan, 1979, s.21).

Bunların yanı sıra göç sürecinin kontrol edilemediğinde, toplum ve bireylerin ihtiyaçlarının karşılanamadığında ise toplumu şekillendiren bahsettiğimiz o birçok unsurun olumsuz tarafları da kendini en etkili şekilde göstermeye başladığı fark edilmektedir. Göçlerin çeşitleri ve sonuçları düşünüldüğünde çok yönlü etkiye sahip oluşu dikkat çeker. Bu etkiler içinde az sayıdaki olumlu etkilerinin dışında olumsuz etkileri göze çarpar.

Göçler, ülkelerin nüfus gelişimlerinde ve nüfus yoğunluk bölgelerinin oluşumunda etkili olan önemli bir faktördür (Şahin, 2007, s.112). Gelen göç sonucu artan nüfus beraberinde kentte sosyal yaşamdan ekonomiye kadar her alanda ciddi değişimler görülmesine sebep olmaktadır. Bunların başında ekonomik sıkıntılar olmak üzere eğitimden sağlığa, çevre sorunlarından şehre uyum gibi konularda da problemlere neden olmaktadır.

Göç olgusu meydana getirdiği sebep ve sonuçlarla toplumsal yapıyı derinden etkiler. Bu yüzden ki göç hareketleri sadece geçmişte değil günümüzde de etkileri devam eden göç edilen mekan ve toplumda kimi zaman olumlu kimi zaman ise olumsuz değişiklikler yaratan dinamik bir olgudur.

Akkayan'a göre ise göç; toplumun sosyal, kültürel, ekonomik, politik vb tüm bünyesiyle yakından ilişkili ve etkileyici bir olaydır (Akkayan, 1979, s.20). Göç başlangıçta sadece sosyal bir olgu gibi görünürken yaşamdaki diğer önemli dinamikler olan kültürel genişleme, kültürel uyum gibi sonuçları doğurarak toplumu şekillendiren bir olgudur.

Göçler ister istemli ister zorunlu olsun, göçenlerin kendi üzerlerindeki etkilerden başka, ayrıldıkları toplumlar, yeni karıştıkları toplumlar ve tüm bunları çevreleyen diğer toplumlar üzerinde de ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerinin olduğu görülmektedir (Nakanishi, Sirkeci ve Cabbarlı, 2008, s.11).

Göç, yalnızca bir yerden ötekine yataysal hareket değildir. Giderek, belirli bir sınıf yapısındaki, örneğin modernleşme öncesi toplumlarda, dikeysel hareket bile değildir. Ama daha önemlisi, göç olgusu, üretimi ve buradaki ilişkileri temelden değiştiren bir süreci ifade etmektedir (Kıray, 1982, s.343).

Birçok faktörün tek başına ya da bir araya gelmesiyle oluşan göç hareketi yine bulunduğu yerde pek çok etki ya da etkilere sebep olmasıyla tek taraflı incelenmesi mümkün olmayan bir olgudur. Bu nedenle hem göç alan hem de göç veren yerlerde de etkileşimleri ve özellikler birlikte incelenerek yorumlanmalıdır.

Göç veren yerlerde;

- İş isteyen nüfusta azalma olur. Çünkü göç edenler içinde zaten istihdam sorunu yaşayan insanlar bulunmaktadır (Şahin, 2007, s.125).

Göçün sonuçları ilk olarak ekonomik özellikleriyle dikkat çeker. Eskiden beri herhangi bir yerde göçü anlamamıza yardımcı olan en önemli belirleyicilerden biri ekonomidir. Göçlerin özellikle bulunulan yerden daha iyi ekonomik özelliklere sahip olan yerlere yapıldığı göz önüne alındığında, bu değişimden ilk etkilenecek olan faktörde ekonomidir. Bu haliyle ekonomik faktör aslında göç için hem bir neden hem de sonuç özellikleri taşımaktadır. Fazlaca göç alan bölgelerde hızlı işçi akışı hem işgücü ucuzluğu hem de işsizlik gibi sorunlara yol açar. Artan işsizlikle, göç eden aile içindeki okul çağındaki çocukların da iş arayışı içine girmelerini kaçınılmaz kılacaktır. Bu durum ise çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkiler yaratacaktır.

Göç eden ailelerde çocukların erken yaşta çalışmak zorunda kalması, onların hem eğitimini olumsuz yönde etkilemekte hem de iş çevresinde zararlı alışkanlıklar kazanmasına yol açabilmektedir (Akan ve Arslan, 2008, s.62).

- Göçle nüfus kaybeden yer ve ülkelerde toplam nüfus içinde yaşlı nüfus oranı artar ve evliliklerde azalma olur (Şahin, 2007, s.125).

Göç alan ve göç veren yerdeki demografik özelliklere bakıldığında yaş ve cinsiyet dağılımı da farklılık göstermeye başlar. Çünkü göçe katılan grup daha çok erkek ve orta yaş nüfus grubudur.

- Göçe katılan yaş grubu genç ve orta yaş olduğundan göç veren yerde çalışma çağındaki nüfus azalır.

Göçle bir yerdeki nüfusun aktif kesimi beraber gitmekte, daha az girişimci, daha az dinamik kesimi kalmaktadır bu da göç veren yörelerde gelişme hızlarını düşürmektedir (Tekeli, 1997, s.16).

Göç sonunda terk edilen bölgelerde toplumsal bir erozyona maruz bırakılmaktadır. Sanayileşme ve kentleşme gibi sosyo-ekonomik gelişmenin sonucu olarak toplumsal erozyona uğrayan kırsal alanların boşalması yanında yeni kent merkezlerinin oluşması da gündeme gelmektedir (Akan ve Arslan, 2008, s.6).

Göç alan yerlerde;

- Yoğun göç alan bölgeler düşünüldüğünde ciddi nüfus yoğunluğu artışı, doğurganlık, kalkınma hızı ve ekonomik gelişmeyi yakından etkiler.

- İşsizlik artar.
- Bunların yanı sıra göç dinamik yapısıyla sosyal ve kültürel alanda da kendini hissettirir. Göçle birlikte kültürel unsurlarda da değişiklikler kaçınılmaz olmaktadır (Nar, 2008). Göç alan yerde var olan kültürlere yenileri eklenerek çoğu zaman kültürlerarası uyumsuzluk, bunun yanı sıra iletişimde kopukluklar ve yaşanan olumsuz kültür etkileşiminin yeni kuşakları da olumsuz etkilemesi yaşanan ve yaşanılacak sorunların başında gelmektedir.

Göçle birlikte aynı kültür özelliklerine sahip göçmenlerin göç ettikleri yerde genelde bir arada yaşamaları kültürel ve sosyal bütünleşmeyi yavaşlatmakta, farklılıkların belirginleşmesi bununla birlikte gelen kimlik arayışı uyumu daha da zorlaştıracaktır.

Böylece göç, kişileri yeni bir topluluğa götüren dolayısıyla yeniden uyum sağlama sorunlarıyla karşı karşıya bırakan bir yer değiştirme olayıdır (Tekeli, 1997, s.10).

Göç edenlerin geldikleri yerde sadece iş bulmaları uyum için yeterli değildir. Göç kısa sürede gerçekleşen bir olgu değildir. Birkaç nesil içinde gerçekleşmektedir. Göç edenlerin kültürel bir değişim geçirmesi, kentli yaşam kalıplarını benimsemesi, kentin fırsatlarını değerlendirebilmesi gerekmektedir (Tekeli, 1997, s.17).

Yüz milyondan fazla insanın günümüzde doğdukları toprakları bırakarak başka ülkelere göç edişi, günümüzde iki temel sorunu giderek daha belirgin kılmıştır. İlk olarak, kültürel kimliklerin oluşmasında “yerin” ve “kültürel geçmişin” önemli rolü, insan gruplarının göç ediş tarihlerinin üzerinden uzun yıllar geçmiş olsa da “biz kimiz?” sorusuna verecekleri cevabın kendisinde ortaya çıkmakta oluşudur. İkincisi, göçün toplumsal hafızaya ciddi kayıplar verdiren bir süreç olarak, nelerin unutulacağı ve nelerin hatırlanmasının gerektiği konusunda yönlendirici bir mekanizma gibi etki ediyor oluşudur (Kümbetoğlu, 2003, s.271).

Göç, en başta göç eden insanların sosyal-moral dünyasında ciddi travmalara neden olmaktadır. Göç edilen yerlerde barınma ve iş bulma gibi temel sorunların yanında, kültürel yaşamda da kriz yaşanmaktadır. Kısa zamanda yaşanan göçler, kent yaşam tarzını ve kültürel dokusunu bozmaktadır (Akan ve Arslan, 2008, s.61).

- İşsizlik ve uyum problemleri beraberinde aile içinde de uyumu etkileyerek ailelerin çocukları üzerindeki etkisinin azalmasına bu da sosyal yaşamda büyüterek sorunları belirginleştirecektir.

Göç, kişileri yeni bir topluluğa götüren dolayısıyla yeniden uyum sağlama sorunlarıyla karşı karşıya bırakan bir yer değiştirme olayıdır (Tekeli, 1997, s.10).

Sanayileşme ve kentleşme gibi iki sosyo-ekonomik gelişmenin sonucu olarak toplumsal erozyona uğrayan kırsal alanların boşalması yanında yeni kent merkezlerinin de oluşması gündeme gelmektedir (Akan ve Arslan, 2008, s.6).

- Göçün bir süreç olduğu düşünüldüğünde ise diğer tüm alanları etkilediği gibi alt yapı sorunları, gecekondulaşma, trafik, yanlış arazi kullanımı, çevre sorunları, eğitim, sosyal yapı, aile eğitimi gibi alanları da yakından etkilemeyi sürdürecektir.

Göç olgusu, sosyal bir hareket olmasına karşın, ekonomik yaşamdan kültürel yaşama kadar hayatın her yönünü etkileyen temel bir değişimdir. Göç ve kentleşme arasındaki ilişki, kentlerin çekici faktörleri ile kırsalın itici faktörlerinden kaynaklanmaktadır.

Göçü zorunlu kılan sadece ekonomik faktörler değildir. Çevresel sorunlar da yaşam alanlarının yok olmaya başlamasıyla insanları göç sürecine sokmaktadır. Gelecekte belki de artan nüfusla çevresel sorunlar, su sıkıntısı ve yaşam alanlarının sınırlılığı ile karşı karşıya kalınacak, tüm bunlar göçe sebep olan ilk faktörlerden biri haline gelecektir.

Göçler sonucu göç alan yerleşim birimlerinde yani kentlerde karşılaşılan ilk sorun yetersiz konutlardan dolayı gecekondulaşmanın yaşanmasıdır. Özellikle 1950’li yıllardan sonra ivme kazanan göç hareketi, bir yandan kentlerde konut fiyatlarını artırmış, öte yandan da gecekondulaşmaya neden olmuştur. Bu yıllarda başlayan gecekondulaşma süreç içinde sosyo-ekonomik ve yönetsel yapıları etkileyen bir duruma gelmiştir (Tümtaş, 2007, s.54).

Kır nüfusunun kente yerleşmesiyle birlikte bazı mekansal sıkıntılar ortaya çıkmakta, artan nüfusun yerleşimini karşılayabilmek için gecekondu oluşmakta, kentleşme ve uyum süreci bir kez daha göç edenleri mutsuz ve endişeli kılmaktadır.

Göç olgusunun sonucunda oluşan nüfus artışı ve sanayileşme sonucu ortaya çıkan kentleşme olgusu, çok sayıda sorunu da beraberinde getirmiştir. Kentleşmenin stres, gürültü, kira fiyatlarının artması, hava kirliliği, su kirliliği gibi çevre üzerinde de olumsuz etkileri bulunmaktadır (Akan ve Arslan, 2008, s.63).

Akan ve Arslan’a (2008) göre dış göçlerin olumsuz ve olumlu sonuçları şunlardır:

Olumsuz sonuçlar

- Gittiği ortama uyum sağlama zorluğu
- Aile içinde meydana gelen sorunlar
- Barınma ve konut sorunları
- Dinle ilgili sorunlar
- Dille ilgili sorunlar
- Memlekette kalan akrabalarla ilişkileri devam ettirmede yaşanan sorunlar.

Olumlu sonuçlar

- Göç eden ülkede nüfus artar, göç veren ülkede nüfus azalır.
- Ülkeler arasında ekonomik ilişkiler gelişir
- Ülkeler arası kültürel ilişkiler gelişir.
- Ülkeye giren işçi dövizini artırır.
- Ülke nüfusunun gelişmesini sağlamıştır
- Artan nüfusun işsizlik sorununa kısmen çözüm bulunmuştur.

2.1.4.Göç Çeşitleri

Göçün oluşmasında rol oynayan, nüfus hareketini sağlayan faktörler açısından probleme baktığımızda göçleri genel olarak iki grupta toplamak mümkün olabilir (Akkayan, 1979, s.22);

- **Serbest Göç:** Göç, fertlerin kendi inisiyatifleriyle gerçekleştirdikleri, serbestçe oluşan bir mobilite olabileceği gibi, fertlerin arzuları dışında çeşitli kuvvetlerin etkisiyle de gerçekleşebilir. Fertlerin daha iyi hayat şartları, iş imkanları, mali olanakları, güvenlik, istikrar ve çeşitli sosyal imkanlar elde edebilmek arzusu ile serbestçe yer değiştirmelerine serbest göç diyoruz.
- **Güdümlü (Otoriter Bir Baskıyla) Göç:** Fertler kendi arzularının dışında çeşitli güçlerin etkisiyle yer değiştirmek mecburiyetinde kalırlar. Devletin çeşitli sosyal, ekonomik, güvenlik ve benzeri konularda aldıkları kararların uygulanması sonucu nüfusta yarattıkları mobilite güdümlü göçü oluşturur.

2.1.4.1.İç Göç

Bir ülkenin milli sınırları içinde yer alan göçlerdir. Geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkelerde daha yaygın rastlanır. Bu göçlerle ülke nüfusunda herhangi bir değişim olmaz.

Göç olgusu ülkelerin içinde meydana geldiğinde iç göçler olarak nitelenir. Hemen tüm ülkelerde iç göç olayıyla karşılaşılır (Tümertekin ve Özgüç, 2002, s.311). Siyasi sınırları aşmayan ve ülke sınırları içinde meydana gelen göç olayı ise, iç göç tanımıyla karşılanmaktadır (Mutluer, 2003, s.10).

Ülke içindeki nüfusun yerleşim birimleri arasındaki hareketliliğinin bir yansıması olan iç göç hareketi “bir ülke içinde bölge, kent, kasaba ve köy gibi yerlerin birinden ötekine, yerleşme amacıyla yapılan devinim”(Keleş,1998, s.63) olarak tanımlanmaktadır. Tekeli’ye (1997) göre iç göç, belli bir zaman dilimi içinde belli bir yerleşme alanında yaşayanların, kendi iradeleriyle yaşam yerlerini söz konusu yerleşme alanının dışına taşıyanların miktarı olarak tanımlanmaktadır.

Ülke içerisindeki nüfus hareketleri, ülkenin genel nüfus sayısını değiştirmezken, kentin ve kırsal kesimin nüfus oranlarını değiştirmektedir. İç göç olgusu neticesinde, kentsel yerleşim birimlerinin nüfus oranları artarken, kırsal yerleşim birimlerinin nüfus oranları azalmaktadır.

Tümertekin ve Özgüç’e (2002) göre ülkelerin büyüklüğü, ekonomik kalkınmışlık düzeyi ve yerleşme tarihlerine bağlı olarak başlıca dört grup iç göç olayından söz etmek mümkündür;

- Kırdan Şehirlere Doğru
- Kırdan Kırlara Doğru
- Şehirlerde Kırlara Doğru
- Şehirlerden Şehirlere Doğru Olan Göçler

2.1.4.2.Dış göç

Ülke dışını yapılan göçlerdir. Sürekli olabilecekleri gibi geçicide gerçekleşebilir.

Dış göçler, bir ülkenin milli sınırların dışında yer alan göçlerdir. Dış göçler, dış ülkelere yurduza olan göçler ve yurduzdan dış ülkelere olan göçler şeklinde iki grupta incelenebilir (Doğanay, 1994, s.165).

2.1.4.2.1.İşçi Göçü

İşçi göçleri, ekonomik kalkınmanın yavaş olduğu ülkelerde işsizlik nedeniyle yapılan göçlerdir. Bu göçlerde daha kısa süren mevsimlik ya da uzun süreli gerçekleşebilir. Tarihte pek çok ülke bu sürece dahil olmuş ya da yakından takip etmiştir. 20. yy içinde birçok ülke (özellikle savaşlardan yeni çıkanlar) bir an önce ekonomik kalkınma hamlelerini gerçekleştirebilmek amacıyla başka ülkelere insan gücü bulma yoluna gitmişlerdir (Şahin, 2007, s.126).

2.1.4.2.2.Beyin Göçü

Beyin göçü, iyi eğitim görmüş, alanında uzman bireylerin, yaşadıkları ülkelere yetersizlikler nedeniyle gelişmiş ülkelere göç etmesiyle ortaya çıkan göç türüdür.

Uluslararası göçler bakımından önemli bir göç türü de beyin göçü olarak anılır. Gelişmekte olan ülkelere iyi eğitim görmüş gençlerin ABD başta olmak üzere, gelişmiş ülkelere daha iyi koşullarda çalışmak için göçleri, göç veren ve alan her ülkenin kendi durumuna göre daha büyümekte ve hız kazanmaktadır (Tümerterkin ve Özgüç,2002, s.310).

Dış göç hareketi içinde yer bulan beyin göçü hareketi de önemli konulardan birisidir. Az gelişmiş ve geri kalmış ülkelere iyi eğitimli yetişmiş kimselerin gelişmiş ülkelere göç etmesi “beyin göçü” olarak adlandırılmaktadır (Şahin, 2007, s.123).

Beyin göçü eğitimli insan gücüne ihtiyaçtan doğan, iş olanaklarının gelişmekte olan ülkelere sınırlı olduğu, gelişmiş ülkelerin teknoloji bakımından yeterlilikleriyle hız kazanan ve bir an önce ekonomi politikalarını gerçekleştirmek için tercih edilen göçlerdir.

Beyin göçü ekonomik ve sosyal açıdan değerlendirilmesi hususunda literatürde iki farklı model vardır. Bunlardan biri, bilimin insanlığın ortak malı olduğu iddiasından hareket ederek beyin göçünü destekleyen “Enternasyonelci (insaniyetçi) model”, diğeri ise gelişmiş ülkelere olan beyin göçünün zaten sınırlı olan stratejik insan gücü sermayesinin başka ülkelere kayması, gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler arasındaki farkın artmasına neden olacağını ve hareketliliğinde özgürlüğün olmamasını savunan milliyetçi modeldir (Tezcan, 1971, s.44-45).

2.1.4.2.3.Mülteci Göçü

Siyasi baskılar, savaş, zulüm ya da etnik ayrılıklar nedeniyle başka ülkelere yapılan sığınma amaçlı göçler mülteci göçleri olarak adlandırılmaktadır.

“Mülteci göçü” (refugee migration), esas itibarıyla, bulundukları ülkede siyasi otorite veya rejimle anlaşmazlık veya çatışma halinde olan, bu itibarla da çoğu kez can ve mal güvenlikleri tehdit altında bulunan kişilerin ve küçük grupların başka bir ülkeye, genellikle de yasadışı yollarla ve/veya sahte belgelerle gerçekleştirdikleri göç türüdür (Çavuşoğlu, 2006, s.89).

2.1.5. Küreselleşme ve Göç

İçinde pek çok faktörü bulunduran göç olgusu, küreselleşmenin en dikkat çekici bu zamanlarında daha da belirgin bir hal almaktadır. Aslında göç, bir anlamda da küreselleşme ile de tetiklenmiş bir olgudur. Dengesiz dağılan gelir kaynakları, beslenme vb gibi tüm dünya servetleri insanları göç etmeye zorlamıştır.

Çağımızda en güçlü toplumsal değişme yaratan süreç küreselleşmedir. Bu süreçte çok sayıda insanın kendisine yeni bir yurt araması, gönderen ve gönderilen ülkelerin toplumsal dokusunda olağanüstü büyük sarsıntılar yaratmaktadır (Abadan, 2002, s.297).

Küreselleşme ve uluslararası göç arasındaki ilişki sadece küreselleşmenin göçleri artırması şeklinde tek yönlü değildir. Aynı zamanda göç giderek artan sayıda ülkeyi kaynak ve hedef ülke haline getirerek dünya çapında bir göç sistemi içinde birbirine bağlamaktadır. Göçmenlerin geldikleri bölgelerin çeşitliliği arttıkça, göç alan ülkelere gelenler geniş bir ekonomik, sosyal ve kültürel geçmişe sahip olmaktadır (Akan ve Arslan, 2008, s.31).

Küreselleşme ve göç ilişkisine bakarken, demografik ve ekonomik nedenlerin yanı sıra kültürel ve politik nedenlerin de yol açtığı göçlerde, aktörlerinin, göç edilen

ülkede değişen konumlarına ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yeni tanımlara ve bu ülkedeki göçmenlere dair yaygın anlayışlara değinmek, dünyada giderek yayılan tutuculuğu da tartışmaya açmak gerekmektedir (Kümbetoğlu, 2003:278).

Küresel göçün temel nedeni yoksulluktur. Göçmenler ve mültecilerin büyük bir bölümü bu yoksulluktan ve yarattığı olumsuzluklardan kurtulma umuduyla ülkelerini terk etmektedir. Çoğu savaştan, siyasi yolsuzluklardan, acımasız rejimlerden ve kötü yaşam koşullarından kaçmaktadır. Dünyadaki yoksulluk oranı arttıkça evlerini terk eden insanların sayısı da artacaktır (Akman, 2007, s.30).

Küreselleşen dünyada göçün ekonomiler üzerindeki temel etkisi, kendi ulusal ekonomileri kontrol etme konusunda ulus-devletlerin gözle görülür bir şekilde ağırlıklarının azalmasında yaşanmaktadır (Akan ve Arslan, 2008, s.29).

Küreselleşme ile birlikte uluslararası göçün hacmi ve hedef aldığı alanlar farklılaşmıştır. Bu farklılaşma değişik sonuçları ile ülkeleri etkilemektedir. Sadece ekonomik anlamda değil, ulusal çıkarlar, vatandaşlık ve birey hakları gibi kavramlarda da farklı ihtiyaçları ortaya koymaktadır. Bir başka sonuç, önceleri homojen yapıya sahip göç alan ülkelerin dil, din ve kültürel pratikler olarak çeşitlenen yeni bir sosyal yapıya sahip olmalarıdır (Kümbetoğlu, 2003, s.277).

Küreselleşmenin bir başka etkisi ise; insan hakları, ulus çıkarları bağlamındaki gereksinimleri ortaya çıkarmaktadır. Böylece küreselleşmeyle sosyal yaşam yeniden şekillenme sürecine girmektedir. Böyle bakıldığında ise zaman zaman küreselleşmeyle başlayan göç hareketinin olumlu yanları da olabilmektedir.

Küreselleşmeyle başlayan bu göç hareketlerinin olumlu sonuçlarından bazılarını Sirkeci (2005) şöyle belirtmiştir:

Globalleşmeyle birlikte merkez ve çevre ülkeler arasındaki ilişkilerin yakınlaşması, göçün teşvik unsuru olmaktadır. Bunun nedeni, dünya ekonomisinin merkezinde işgücü piyasalarının esnekleşmesi ve informalleşmesiyle özellikle hizmetler sektöründe göçmen işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgi ve ulaşım alanındaki teknik gelişmeler göçü kolaylaştırıp, ucuzlaştırmış, daha önce göç eden yakınların sunduğu sosyal ağlar, atılacak adımı daha kolay hale getirmiştir. Göç hareketinin sorunlaşması hızlanan küreselleşme ile yakından ilişkilidir. Sermayenin ve malların akışı insan kaynaklarının hareketliliğini de beraberinde getirmektedir. Az gelişmiş ülkelerden daha varlıklı ülke ve merkezlere doğru bir uluslar arası göç, nüfusun yaşlanması ve refah düzeyinin artışına paralel artan profesyonel ve düşük kalifiye eleman gereksinimleri ile ilgilidir (Sirkeci, 2005:34).

Küreselleşme ile birlikte, uluslararası göç literatüründe sıklıkla karşılaşılan göç nedenleri dört ana başlıkta değerlendirilebilir (Kümbetoğlu, 2003, s.278);

- Ülkeler arası farklı demografik özellikler
- Kapitalizmin devresel krizleri
- Bölgeler arası gelir farklılıkları ve
- Küresel olarak yeniden yapılanmaya zorlanan ekonomiler.

Sonuç olarak, büyük ölçüde ekonomik sebeplerden kaynaklanan küresel göç yaklaşık son yüzyılda ekonomik bakımdan gelişmiş bölgelere yönelmekte ve göç alan ülkelerin göç politikaları ise ekonomi ve güvenlik çerçevesinde şekillenmektedir

Göçler, mesafeye, olayın gerçekleştiği yerlere ve sürekliliğine göre ele alınabileceği gibi, göç olayına yol açan nedenlere göre de ayırt edilebilirler. Ayrıca göçler arasında önemli bir ayırım da göçlerin isteğe bağlı ve zoraki göçler şeklinde meydana gelmesine göre yapılandır (Özgüç ve Tümertekin, 2004, s.236).

Göç hareketleri sebepleri ve nitelikleri açısından, farklı yaklaşımlarla, farklı sınıflamalarla ayrılabilir. Bu sınıflamalarda göçün, isteğe bağlı olması veya zorunlu olması temel kriterlerden birisidir. Böylece temel olarak göçler, kişinin kendi arzu ve inisiyatifine bağlı olanlar ile kişinin takdir hakkı olmadığı zorunlu göçler olarak ikiye ayrılmaktadır (Nakanishi, Sirkeci ve Cabbarlı, 2008, s.9).

Göç konusu içinde önemli noktalardan birisi de göçün zorunlu ya da isteğe bağlı olmasıdır. Çünkü farklı iki göç türünde insanların hayata bakışları, topluma uyumları da daha farklı olmaktadır.

Gönüllü yapılan göçlerde, başlangıcından sonuna kadar göç iradesi bireydedir. Ancak zorunlu göçler söz konusu olduğunda durum, dramatik bir hal alır. Savaş tehlikesi, can güvenliğinin olmaması durumunda gerçekleşen göçlerdir (Yalçın, 2004, s.17).

Gönüllü göçler için önemli bir neden ise eğitim ve sosyal olanaklar için göç eden kısımdır. Bu göçe katılanlar zaten olanakları olan şehirlerden daha iyi yaşamsal şartları olan yerlere gitme arzusuyla göç ederler.

Devamlı göçler bulunulan yerin, başka bir yere tamamen yerleşmek üzere terk edilmesidir. Ancak ayrılan yere bir ömür içinde devamlı ya da geçici dönme olasılığı

her zaman var olduğu için, herhangi bir göçe devamlı demenin uygun olmayacağı da bazen vurgulanmaktadır (Özgüç, Tümertekin, 2004, s.237). Geçici göçler ise dikkat çeken ortak yön, gidilmesi düşünülen yerde ne kadar kalınacağını az çok önceden biliniyor olmasıdır (Yalçın, 2004, s.20).

Petersen'e (1996, akt. Yalçın, 2004) göre göçün dört değişik şekli vardır. Bunlar:

- **İlkel Göç:** Burada daha çok insanlığın doğal afetler nedeniyle yaptıkları göçler konu edilmektedir. Bu göç türüne göre göçe katılanlar gittikleri yerde eski yaşadıkları yere benzer yerleşim yeri aradıkları bilinir.
- **Zorlama İle Yapılan Göçler:** Bu göçler iki gruba ayrılabilir. Göç etme kontrolün göçe katılanlarda olduğu grup birinci, kontrolün göçe katılanlarda olmadığı ise ikinci gruptur. Buna göre birinci grubun göç ettikleri yerde yaşam koşulları çok fazla değişmemişken, ikinci grupta göçe katılmada zorlama olduğundan yaşam koşulları fazlasıyla değişmektedir.
- **Serbest Göç:** Bu göçte göçe katılma bireysel isteklerle gerçekleşmektedir. Burada bireylerin göç etme nedenleri daha çok, yaşadığı yerden sıkılma, macera arama gibi nedenlerle başka bir yerde yaşama isteği ile gerçekleşir. Bu nedenler düşünüldüğünde bu göç türünde göçe katılanlar daha çok genç yaştaki bireyler olmaktadır.
- **Kitlesel Göç:** Serbest göçlerin sonrasında gerçekleşir. Bu göçle az sayıda bireyin başka bir yere göç ederek, sonrasında ülkeleriyle bağlantı kurmaları sonucu o ülkeden göç edenlerin sayısı giderek artar.

2.2.TÜRKİYE VE GÖÇ

Türkiye, üzerinde bulunduğu coğrafi konumu gereği tarihten bu yana insanların hareket etme, farklı kaynaklara ulaşma, farklı yerleri tanıma isteği ve hep geçiş noktası durumunda olmasından, göç olgusundan tarih boyunca yakından etkilenen bir ülke olmuştur.

Anadolu'nun on bin yıllık yerleşme tarihi içinde, Anadolu toprakları çok zengin ve nitelikleri çok farklı göç deneyimleri yaşamış ve bugünkü kültürel çeşitliliğini bu süreçler sonrasında kazanmıştır (Tekeli, 2007, s.447). Küreselleşme süreci içinde ülkemize olan göç hareketi düşünüldüğünde birçok ülkeye kıyasla daha çok etkilendiği

görülmektedir. Bunda Türkiye'nin jeopolitik ve jeostratejik konumu önem kazanmaktadır. Anadolu yarımadası elverişli iklim özellikleri ve doğal koşullarıyla binlerce yıl büyük göçlere tanık olmuştur. Böylece çeşitli uygarlıklar kurulmuş bununla beraber de var olan sosyal kültürel değerlerine yenileri eklenmiş, çeşitlenerek bazen kaynaşarak ortak paydalar oluşturmuştur.

Akan ve Arslan (2008), Türkiye'de göç olgusunun nedenlerini şu başlıklar altında ele almıştır:

- Güvenlik Sorunu
- İstihdam İmkanlarının Yaratılmaması
- Sosyo- Kültürel Nedenler
- Ekonomik Nedenler
- Teknolojik Nedenler
- Tarımsal Yapıdaki Değişmeler
- Sağlık Nedenleri

Karabağ'a ve Şahin'e (2006) göre Türkiye'de göçe neden olan temel etkenler şu başlıklar altında toplanmıştır:

- Ekonomik Nedenlerle Yapılan Göçler

Türkiye'nin 1950 yılları ve sonrası giderek hızlanan tarımdan sanayiye geçiş dönüşümü, kitle iletişim araçlarının kolaylaştırıcı etkisi ve siyasal-toplumsal kalkınma çabalarının ve kararlarının sonucu, Türkiye nüfusu, kuzeyden ve doğudan, güneye ve batıya, doğru yer değiştirme eğilimi içerisine girmiştir (Gürbüz, 2005, s.212).

Türkiye'deki toplumsal oluşum içinde tarımın makinalaşması ve modernleşmesi, geleneksel toprak sahipliği rejiminin değişmesi, topraksızlaşma ya da toprakların belirli ellerde toplanması, ulaşım koşullarındaki gelişmeler gibi etkenlerle kırsal alanlarda yaşayan nüfus kentsel alanlara doğru hızla hareketlenmiştir. Bu hareketlenme 50'li ve 60'lı yılların iç göçünü ortaya çıkarmıştır (İçduygu ve Ünal, 1997, s.43). Türkiye'de gerçek anlamda göç, ikinci dünya savaşından sonraki tarımın makineleşmesi ve şehirlere doğru akımla başlar. Uzun bir mazisi olan bu tarım devrimi de batıdaki aksine, birden bire köy nüfusunun atılmasıyla neticelenmemiştir. O çok önemli bir şeydir. Kırsal

kesimin değerleri ve kırsal kesimin akraba bağları, şehirde çok uzun zaman kendisini muhafaza etmiştir (Ortaylı, 2005, s.20-21).

- Kırsal Kesimde Aşırı Nüfus Artışına Bağlı Ortaya Çıkan Göçler.
- Eğitim ve Sağlık İmkânlarının Yetersizliğine Bağlı Göçler
- Doğal Afet ve Kamulaştırmaların Yol Açtığı Göçler
- Savaşlar, Siyasal Olaylar ve Güvenlik Sorunlarına Bağlı Göçler

Karabağ'a ve Şahin'e (2006) göre Türkiye'de göçlerin sınıflandırılması şu şekildedir:

- Göçe neden olan faktörlere göre (doğal, beşeri ve ekonomik nedenlerle yapılan göçler)
- Mesafeye göre (iç göç, dış göç)

Göçün akım yönleri, kırdan-kente, kentten-kente, kentten-kıra ve kırdan-kıra olabilir. Türkiye'de göçler çoğunlukla kırdan-kente ve özellikle son yıllarda yoğun olarak kentten-kente olmaktadır (İçduygu, Sirkeci ve Aydingün, 1997, s.216).

Türkiye'de 19.yüzyılın ortalarında başlayan toplumsal çözülme ve kırdan kente göç bu anlamda önemli bir sürecin de başlangıcı olmuştur. 1950'lerde ise Türkiye'de kırdan kente, kırdan yurtdışına ve kentten yurtdışına olmak üzere üç düzeyde kitlesel göç hareketinin başladığı gözlenmektedir (Güngör, 2005, s.229). Bu süreçle ülkemizde iç göç hareketi de artarak devam etmiştir.

- Sürekliliğine göre (geçici ve daimi) gibi. Diğer yandan isteğe bağlı veya zorunlu göçler diye de ayrı bir sınıflandırma yapılabilir.

1980'li ve 90'lı yıllar ülkede toplumsal oluşumun küreselleşme ile değişmesine tanık olmuştur. "İtici" etkenlerle açıklanan göç görüntüsü daha çok bu dönemde belirginleşti. İletişim ve ulaşım koşullarının gelişimindeki süreklilik, bireysel yaşamın toplumsal yaşam karşısında öne çıkması ve sivil toplumun siyasal toplum önünde önem kazanması ile insanların toplumsal hareketliliği daha da arttı. Diğer yandan, bu dönemde Türkiye'de iç göç siyasi nedenlerin de katkısıyla giderek daha da yoğunlaştı. 1960'lar ile 1980'ler arası kentsel alanların kendi yapılarının ve bu yapılardaki dönüşümlerinin içgöç sorunsal alanlarına damgasını vurduğu dönemdir. Türkiye'de kentsel alanlar, hızla akan kırsal nüfusu aynı hızla emme gücüne sahip olamamışlardır (İçduygu ve Ünal, 1997, s.44).

Bir neden sonuç ilişkisi bağlamında bakıldığında iç göç, toplumumuzun son 74 yıllık dönüşümünün birçok yönünü belki de en iyi açıklayabilecek yegane süreçtir. Bir

sonuçtur, çünkü yaklaşık yüz yıllık ekonomik, siyasal ve toplumsal dönüşümün bir yansıması olarak milyonlarca insanımız, yerleşim yerlerini kimi zaman gönüllü olarak kimi zaman da zorunlu olarak değiştirmişlerdir ve değiştirmeye devam ettirmektedirler (İçduygu, 1997, s.1).

Ülkemiz açısından dış göç olayı her zaman güncelliğini korumuş ve Türkiye’deki insanların büyük bir kısmı için çekiciliğini sürdürmüştür. Batılı ülkeler, Türkiye’den göçün yoğunluğu karşısında bu göçün yönünü değiştirmek için yeni yasalar çıkarsalar bile, pratikte bunun pek işe yaramadığını anlamak uzun sürmemiştir (Yalçın, 2004, s.7).

Türkiye’ye göçte etkili olan ana sebepler (Kaiser, 2007, s.476):

- 1980’li yıllardan beri devam eden siyasal ve ekonomik dışa açılım süreci Türkiye’yi göçmenler için daha cazip bir hale getirmiştir;
- Türkiye 80’li yılların ikinci yarısından itibaren Avrupalıların giderek daha fazla tercih ettiği bir tatil ülkesi olmuştur, Türkiye ile ilk olumlu temas tatilde yaşamış olan birçok kişi daha sonra ülkede daha uzun süre kalma isteği uyandırmıştır;
- Türkiye’nin AB’ye tam üyelik adaylığı konusunda kaydettiği ilerleme de önemli bir husustur.

Türkiye’ye olan göçler sadece zengin kaynakları, uygun doğal şartları için olmamıştır. Bulunduğu konum aynı zamanda çeşitli zor dinamiklerden de etkilenmesine neden olmaktadır. Öyle ki siyasi pek çok iktidarsızlığın yaşandığı komşu ülkelerdeki bu etkiler yine Türkiye’yi daha iyi yaşamak arzusu için çekici hale getirmektedir.

Türkiye; coğrafi konum itibarıyla Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasındaki ulaşım güzergahları üzerinde, özellikle Doğu ile Batı ekseninde doğal bir köprü görevi gören, üç tarafı denizlerle çevrili, Karadeniz’den açık denizlere tek çıkış kapısı olan Boğazları elinde bulunduran ve bütün bunların yanında demokratik bir idareye sahip, ekonomisi ve sosyal refah seviyesi giderek güçlenen bir hukuk devletidir. Sahip olduğu bu “çekici” özellikler, ülkemize yönelik ve ülkemiz üzerinden yapılan yasa dışı göç oranını artırmaktadır (Akçadağ, 2012, s.27).

Ülkemizden yurt dışına yapılan göçler, ülkemize dışarıdan yapılan göçlere göre daha fazla bir değer gösterir. Yurt dışına yapılan göçlerin en önemli nedeni ekonomiktir. Başka bir deyişle ülkemizdeki istihdamın yetersizliği, geçimini temin etmek üzere insanların başka ülkelere yönelmelerine neden olmuştur. Başlangıçta sadece iş bulmak

amacıyla başlayan bu tip göçlere daha sonra eğitim görmek ve daha rahat yaşama arzusuyla yapılan göçler de eklenmiştir (Karabağ ve Şahin, 2006, s.57).

1950’li yılların ikinci Yarısından itibaren Avrupa’ya yönelen Türk dış göç hareketi belli başlı beş aşamadan geçmiştir (Abadan-Unat, 2002, s.38):

- 1950’li yıllar: Bireysel Girişimler ve Özel Aracılar
- 1690’lı yıllar: İkili Aşamalara Dayanılarak Devlet Eliyle Düzenlenen “Artan İşgücü İhracı”
- 1970’li yıllar: Ekonomik Kriz, Yabancı İşçi Alımının Durdurulması, “Turist” (İllegal) Göçmenlere Yasal Bir Statü Kazandırılması, Ailelerin Birleşmesi, Çocuk Paraları
- 1980’li yıllar: Çocukların Eğitim Sorunları, Getto Yaşamı, Dernekleşme Hareketleri, Sığınma İsteklerinin Artması, Vize Zorunluluğu, Dönüşü Özendiren Yasalar
- 1990’lı yıllar: Yabancılar Yasası, Yabancıların Kimlik Kazanması, Artan Yabancı Düşmanlığı, Etnik İşletmelerin Yaygınlaşması, Etnik Ve Dinsel Derneklerin Yaygınlık Kazanması, Siyasal Hakların İstenmesi.

1961 yılından itibaren Türk vatandaşları seyahat etme hürriyetinden anayasal bir hak olarak yararlanmaya başlamışlardır. Bu durum Türkiye’de “Tercüme ve İş bulma” adı altındaki özel firmaların yurtdışına eleman gönderme sürecini başlatmıştır. Bu yıllarda Türkiye’de gözlemlenen gizli ve açık işsizlik nedeniyle birçok kişi daha yüksek ücretlere kavuşmak ümidiyle yurtdışına yöneldi (Abadan-Unat, 2002, s.42).

Esas olarak Türkiye’den başka ülkelere yapılan göçlerin çoğu, işçi göçü şeklinde olmuştur. Bu göçler özellikle 1960’lı yılların başından 1970’lerin ortalarına kadar yoğun olarak devam etmiştir. İşçi göçlerinin büyük kısmı Batı Avrupa ülkelerine yapılan göçlerdir (Karabağ ve Şahin, 2006, s.57).

Ülkemizden yurtdışına yapılan başka bir göç ise beyin göçüdür. Beyin göçü; az gelişmiş veya gelişmekte olan bir ülkedeki iyi eğitilmiş, düşünen, üreten, kalifiye, nitelikli, seçkin, profesyonel ve yetenekli iş gücünün, araştırma ya da çalışma yapmak amacıyla en verimli dönemlerinde gelişmiş ülkelere gidip geri dönmeleriyle meydana gelmektedir.

Türkiye’de beyin göçüne ücret dengesizliği, eğitim ve araştırma geliştirme çalışmalarına az önem veriliyor olması, gibi etmenler neden olmaktadır. Bu nedenlere bağlı olarak başta ABD ve Avrupa ülkeleri olmak üzere ülkemizden çok sayıda iyi yetişmiş insan, yurtdışına göç etmeye devam etmektedir (Karabağ ve Şahin, 2006, s.60).

2.3.COĞRAFYA EĞİTİMİ VE GÖÇ

2005 yılında geliştirilen ve 2010 yılında bazı küçük değişiklikler yapılan coğrafya dersi öğretim programında öğretmenlerin, coğrafyanın hayatın içindeki yerini ve öğrencilere bakış açılarının nasıl değişeceğine vurgulamak üzere okul içi ve okul dışı olaylardan yararlanması gerektiği belirtilmektedir. Coğrafya dersi öğretim programı öncelikle öğrencilerin yaşadıkları çevreyi algılamalarını hedeflese de öğrencilerin bir dünya algısı geliştirmelerini önemsemektedir (MEB, 2010). Bu amaçla bu araştırmada coğrafya dersi öğretim programında yer alan göç konusu 10. sınıf beşeri sistemler öğrenme alanında, 10. sınıf Mekânsal Bir Sentez: Türkiye öğrenme alanında ve 12. sınıf beşeri sistemler öğrenme alanında yer almaktadır.

Göç hayata o kadar dokunan bir konu ki, bu olgunun neden ve sonuçları bireylerin gelecekteki hayat beklentilerini şekillendirerek, birey daha rahat ve kaliteli yaşamın yollarını arayacaktır. Göç konusu hem ülkemiz hem de dünyada nedenleri ve sonuçları düşünüldüğünde oldukça önem taşımakta, insanların yaşamını temelden etkileyen özelliklere sahip, her dönem canlılığını korumuş bir olgudur. Bu nedenle bu konunun öğretimine (anlatımına), hayatımıza yansımalarını da göz önüne alarak daha fazla dikkat çekici anlatımlar seçerek aktarmamız gerekmektedir.

Bu ilgi çekici anlatımla öğrencilerin yaşadıkları ülke adına eksiklikleri daha kolay fark edip, daha yakından ilgilenme arzuları kabartılarak, alınacak önlemler konusunda fikir sahibi olmaları sağlanmış olunacaktır.

Göç eğitimi ile ülke politikaları daha gerçekçi hale getirilmiş olacak, böylece göç veren alanlarda gelir getirici faaliyetler yaratılıp, tarıma bağımlılıktan kurtulması sağlanarak, kırsal kesime yapılacak yatırımların çeşitlenmesi için özel ya da devlet yatırım veya girişimcilerle yeni politikalar hayata geçirilmesi için fikir ve bakış açısına sahip olacaktır.

Ayrıca göçün yoğun olduğu eğitim kurumlarında öğrenci ve ailelerle göç eğitimi başlığında destekler verilip, göçü önleyici politikaların hayata geçirilmesi konusunda yardım alınmış olunacaktır.

Göç öğretimi ile öğrenci yaşadığı bölgenin mevcut durumunu, gelecekte alacağı halini daha iyi görme şansı bulacaktır. Bunlar hem fiziki hem de beşeri faktörler çevresinde şekillenecektir. Bunun yanında öğrenci, ülkesindeki ya da komşu ülkelerdeki dinamik ve değişkenleri doğru tayin ederek, bu durumun ülke içi ve dışında da etkilere sahip olduğunu ve sonuçlarını öngörme şansı bulacaktır. Bu anlamda göç öğretimi ile göçün öğrencilere ülkeler arasındaki ekonomik, siyasi dengeyi belirleyici önemli faktörlerden biri olduğunu gösterme şansımız olacaktır.

Aşağıda Tablo 1’de coğrafya dersi öğretim programında göç konusu ile ilgili sınıf düzeyi, öğrenme alanı ve kazanımlar yer almaktadır.

Tablo 1: Göç Konusuna İlişkin Coğrafya Dersi Öğretim Programında Yer Alan Sınıf Düzeyi, Öğrenme Alanı Ve Kazanımlar.

SINIF	ÖĞRENME ALANI	KAZANIM
10.Sınıf	Beşeri Sistemler	B.10.6. Tarihî metinler, belgeler ve haritalardan yararlanarak dünyadaki göçlerin nedenleri ve sonuçları hakkında çıkarımlarda bulunur.
10.Sınıf	Beşeri Sistemler	B.10.7. Örnek incelemeler yoluyla göçün mekânsal etkilerini analiz eder.
10.Sınıf	Beşeri Sistemler	B.10.8. Geçmişten günümüze farklı geçim tarzlarını, ekonomik faaliyetler ve toplumsal değişimler açısından analiz eder.
10.Sınıf	Mekânsal Bir Sentez: Türkiye	C.10.18. Türkiye’deki göçlerin sebep ve sonuçlarını coğrafi açıdan sorgular.
12.Sınıf	Beşeri Sistemler	B.12.3. Şehirleşme, göç ve sanayileşme olgularını birbirleriyle olan ilişkileri ve toplumsal etkileri açısından yorumlar.

Tablo 1 incelendiğinde 10.sınıfta iki ayrı öğrenme alanı altında 12. sınıfta ise bir öğrenme alanı altında göç konusunu işlendiği görülmektedir. Ayrıca 10. ve 12 sınıflarda göç konusunun programı sarmal yaklaşımı dikkate alınarak aynı öğrenme alanı altında yer aldığı belirtilmektedir. Göç konusu ile ilgili kazanımlara bakıldığında tarihsel süreçteki göçler ve bunların nedenleri, sonuçları, örnek göç olayları, Türkiye’deki göç yer almaktadır.

BÖLÜM III

3.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Altıntaş (2012) İdareci, Öğretmen Ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre İç Göçün Yaşandığı Bölgelerdeki İlköğretim Okullarında Eğitim Öğretim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar (Esenyurt Örneği) isimli yüksek lisans tezinde öğrenci öğretmen ve idareci görüşlerine göre ilköğretim okullarında eğitim öğretim sürecinde karşılaşılan sorunlar belirlenerek bu sorunlara dikkat çekilmeye ve çözüm üretilmeye çalışılması amaçlanmıştır. Altıntaş, araştırmanın sonuçlarına göre göç alan bölgelerdeki ilköğretim okullarının sınıf mevcutlarının hızla artmakta olduğunu, bu durumunda derslerin işlenişinde aksaklıklar meydana getirdiği ve maddi sıkıntılardan dolayı öğrencilerin çalışmak zorunda kalmaları onların okul başarılarını düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okul içi çeteleşme ve öğrenciler arasındaki madde bağımlılığı önemli bir disiplin sorunu olarak tespit edilmiştir.

Tok (2010) Göç Alan Okullarda İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Rehber Öğretmen ve Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Öğrenme Güçlüklerinin İncelenmesi isimli yüksek lisans tezinde Mersin ili Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde yoğun olarak göç alan mahallelerde öğrenim görmekte olan ilköğretim 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin rehber ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrenme güçlüklerinin neler olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde çalışmaya katılan sınıf ve rehber öğretmenlerinin cinsiyetlerine, yaşlarına, görev durumlarına, mesleki kıdemlerine, eğitim durumlarına ve daha önce göç alan okulda çalışma durumlarına göre hangi maddelerde anlamlı farklılık ortaya çıktığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Tok araştırmasında öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, yaşlarına göre, mesleki kıdemlerine göre, eğitim durumlarına göre ve daha önce göç alan okulda çalışma durumlarına göre göç nedeniyle yaşanan öğrenme güçlüklerine ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık bulmuştur.

Üçışık (1991) Türkiye’de Şehirleşme Ve İç Göçler isimli araştırmasında iç göçlerin nedenleri, iç göçlerin illere dağılımı, iç göçleri engellemek amacıyla yapılan çalışmalardan bahsetmiştir. İç göçe sebep olan etmenleri ve bunların çözüm yollarını sıralamıştır.

Avşar (1995) Türkiye De Kırsal Kesimde Kente Göç Ve Bölgeler Arası Dengesizlik başlıklı araştırmasında 1970 ve 1993 yılları arasında Türkiye’de kırsaldan kente göçü araştırmış, bölgesel gelişmeyi sağlamaya yönelik kalkınma planları öncelikli yöreleri ve dönemin köy-kent projelerini değerlendirilerek uygulamaya konmasını vurgulamıştır.

Oğrak (1998) Göç, Sosyal Değişme Ve Bütünleşme isimli doktora tezinde güneydoğu Anadolu bölgesinin Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illeri, bu illere bağlı ilçe ve köylerinden Kocaeli ili merkez ilçe İzmit’e göç etmiş ailelerin memleketlerinden göç etme ve İzmit’i tercih etme sebepleri, göç sonrası aile hayatında sosyal değişme ve bütünleşme hadiseleri incelenmiştir. Araştırmada geleneksel bir toplum olan göçmenlerin, modern kent ortamında yapısal ve fonksiyonel özelliklerinde meydana gelen değişimler ele alınmıştır. Oğrak (1998), araştırmasında göç hadisesinin, göçmenlerin daha çok sosyal ekonomik olmak üzere sosyal değişime uğramalarına yol açtığını ortaya koymuştur. Göçmenlerin kentsel fonksiyonlara katılımları düşük, kentle bütünleşmeleri arzulanan düzeyde gerçekleşmemiştir. Buna karşılık, sosyal bütünleşmenin yokluğuna dair işaretler azdır. Göçmenlerin sosyal bütünleşmeyi gerçekleştirmede önemli bir sıkıntıları olmadığı Oğrak’ın araştırmasında diğer bir sonuçtur.

Kaya (2001) Göç Ve Sosyal Bütünleşme isimli yüksek lisans çalışmasında özellikle Türklerin tarih içinde yapmış oldukları önemli göç hareketlerini ortaya koymak ve günümüz Türkiye’sindeki göç gerçeğini açıklama amaçlanmıştır. Kaya araştırmasını yurt dışından ve yurt içinden göç alan akarca köyünde yapmıştır. Kaya çalışmasının sonucunda Akarca köyünün göçten milli birlik ve beraberlik şuurunun artmasından dolayı olumlu yönden etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda göçün sosyal yapının güçlü ve sosyal bütünleşme düzeyinin yüksek olmasında önemli bir etki olduğu ve Akarca köyündeki insanların hiçbir şekilde etnik ayrım ve kimlik farkı gözetmeden sosyal bütünleşmeyi sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kayihan (2011) göçmenlerin Türkiye’ye dönüşünde yaşadıkları kimlik sorununu işlediği araştırmasında 1950’li yıllardan beri yurtdışına giden Türklerin Türkiye’ye döndüklerinde yaşadıkları kimlik sorunlarını nedenlerini araştırmıştır. Göç edenlerin çoğunun ekonomik nedenlerle göç ettiklerini belirttiği araştırmasında göçmenlerin yurt dışında alıştıkları yaşam standartlarını Türkiye’ye döndüklerinde bulamamalarında, uzun

yıllar farklı bir kültürde yaşadıkları kendi kültürlerine uzak kalmalarından oluştuğu sonucunu vurgulamıştır.

Tümtaş (2007) Türkiye’de İç Göçün Kentsel Gerilime Etkisi: Mersin Örneği isimli yüksek lisans araştırmasında tarih boyunca yoğun göç alan mersin kentinde son dönem göç hareketi ve gelişmeler bağlı olarak kentsel gerilimi artırdığı düşünülen bulgulara ulaşmak amaçlanmıştır. Tümtaş’ın araştırmasında ilk olarak mersin kent merkezinde farklı kimliklerin göç gerekçeleri arasındaki farklılaşma ile bütünlük sağladığı zorunlu göç gerekçeleri (can güvenliği ve bölgelerde yaşanan olaylar) en yüksek orana sahip göç nedenleri olarak ortaya çıkmıştır. Kente göç nedenlerinin kimlik tanımlamasına göre farklılaştığı ve zorunlu göçün kentsel mekanda siyasal içerik kazanması sonuçlarına ulaşılmıştır. Kent merkezinin çok yoğun göç aldığı ve göçmenlerin kentin yoksul kesimini oluşturdukları araştırmanın diğer bir sonucudur.

Koçak (2011) Bayat ilçesinde göçlerin neden ve sonuçlarının araştırıldığı çalışmada göçlerin nedenlerini ve bu göçlerin nedenlerinin coğrafi şartlarla ilişkili olup olmadığını sorgulamıştır. Araştırma sonucunda bayat ilçesinden göçlerin temel nedeninin yeterli düzeyde olmayan ekonomik nedenlerden kaynaklandığını belirtmektedir. Göçün coğrafi nedenlerden daha çok bayat ilçesi açısından ekonomik nedenlerden kaynaklandığını ayrıca göçün daha çok yurtdışına olduğunu ortaya koymuştur.

Karabağ ve Şahin (2006), Türk Yurdu dergisinde yayınladıkları Avrupalı Türklerin Jeopolitiği isimli araştırmalarında; Türkiye’den yurt dışına göçün tarihini ve sürecini ele almışlardır. Araştırmada, Türkiye’den Avrupa ülkelerine göç etmiş nüfusun jeopolitik olarak nasıl değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Araştırmanın sonucuna göre; Türkiye’den Batı Avrupa ülkelerine göç denildiğinde Türk nüfusun çok önemli bir kısmını barındıran Almanya akla gelmektedir. Avrupa ülkelerine göç eden. 1960’lı yıllarda başlayan Türk işçi göçü, 1973 yılında işçi alımının durdurulmasıyla biraz azalmış; 1974’ten sonra aile birleşimi yoluyla göçlerle devam ederek nitelik değiştirmiştir. İstatistiklere göre 1961 yılında Federal Almanya’da 6.800 Türk vatandaşının yaşamaktaydı. Bu rakam 1975 yılında ilk defa 1 milyon sınırını aşarak, 2004 yılı verilerine göre iki milyona yaklaşmıştır. 1980’li yıllarda da devam eden aile birleşmeleri 1990’lı yıllarda azalmıştır. Günümüzde Türkiye’den Almanya’ya ve diğer Avrupa ülkelerine göç ağırlıklı olarak evlilik yoluyla gerçekleşmektedir.

BÖLÜM IV

4.YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, kullanılan veri toplama araçları, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler üzerinde durulmuştur.

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının daha kalıcı bir şekilde eğitimini yapabilmek için kullandıkları yöntem ve teknikleri belirlemek amacıyla yapıldığı için tarama modelinde betimsel desenli bir araştırmadır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2008).

4.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Ankara'daki coğrafya öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise; Ankara il merkezindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan 73 Coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır. Ankara il merkezindeki orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin 12 tanesi genel lise, 38 tanesi Anadolu lisesi ve 23 tanesi meslek liselerinde görev yapmaktadırlar. Araştırma örnekleme için Ankara il merkezindeki 43 orta öğretim kurumuna gidilmiştir.

4.3. Ölçme Araçları

Bu araştırmanın alt problemlerinde belirtilen sorunları belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından beşli likert tipinde anket geliştirilmiştir. Anket formunda göç konularının daha kalıcı bir şekilde eğitimini yapabilmek için Coğrafya öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikleri içeren ifadeler kullanılmıştır. Bu anket formunun hazırlanması için alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur.

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, 43 tane Ankara ili merkezindeki liseden 73 Coğrafya öğretmenine anket yapılarak ulaşılmıştır. Anket verileri dört bağımsız değişkenden ayrı 20 ifaden oluşmaktadır. Bu ifadeler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının İşlenişine Yönelik Görüşlerini Belirlemek İçin Kullanılan Anket İfadeleri

1. Göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer veririm.
2. Göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresi yeterli değildir.
3. Göç konularının öğretiminde kullanacağım yöntemleri diğer meslektaşlarımla birlikte belirlerim.
4. Göç konuları, farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına uygun değildir.
5. Göç konularına ilişkin, yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluğunu dikkate alırım.
6. Öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanırım.
7. Göç konusunda öğrencilerinin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemin önemli olduğunu düşünüyorum.
8. Göç konularının öğretime ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel öğrenme farklılıklarını dikkate alırım.
9. Göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemin önemli olduğunu düşünürüm.
10. Göç konularına ilişkin öğretim yöntemi belirlememde çalıştığım okulun şartları etkili olmaktadır.
11. Coğrafya dersi öğretim müfredatı göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlememi kısıtlamaktadır.
12. Göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede konuyla ilgili katıldığım konferans, sempozyum, panel vb. toplantılar etkili olmaktadır.
13. Göç konularına ilişkin yöntem belirlerken göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanırım.
14. Göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih ederim.
15. Göç konularının öğretiminde daha çok örnek olay yöntemini kullanırım.
16. Göç konularının öğretiminde daha çok problem çözme yöntemini kullanırım.
17. Göç konularının öğretiminde daha çok soru-cevap yöntemini kullanırım.
18. Göç konularının öğretiminde daha çok beyin fırtınası tekniğini kullanırım.
19. Göç konularının öğretiminde daha çok öykü oluşturma tekniğini kullanırım.
20. Göç konularının öğretiminde daha çok drama yöntemini kullanırım.

4.5.Verilerin Çözümlemesi Ve Yorumlanması

Araştırmada, Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntem ve teknikleri içeren ifadelerin verileri, frekans ve yüzde dağılımı tabloları ile belirlenip yorumlanmıştır. Araştırma grubundan toplanan verilerin analizi için SPSS 17.0 (Statistical Packages for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır.

Her ifadenin betimsel verileri elde edildikten sonra bağımsız değişkenlere göre tek yönlü varyans analizi, t testi, anova testi ve scheffe testi uygulanmıştır.

Verilerin analizi yapılırken önce her ifadenin betimsel verileri analiz edilmiş daha sonra cinsiyet, kıdem, mezun olunan fakülte ve görev yapılan lise bağımsız değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar aranmıştır.

İfadeler her zaman, çoğu zaman, sıklıkla, ara sıra ve hiçbir zaman seçenekleri ile sıralanmıştır. Bu seçenekler analiz yapılırken yine aynı sıralamada 5,4,3,2,1 şeklinde puanlanmışlardır.

BÖLÜM V

5. BULGULAR

5.1.BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BETİMSSEL VERİLER

Birinci alt problemdeki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri nelerdir? sorusunun cevabına ilişkin betimsel veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	7	9.5
Ara Sıra	11	14.9
Sıklıkla	21	28.4
Çoğu Zaman	24	32.4
Her Zaman	10	13.5
Toplam	73	98.6

Tablo 3’de görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 10 (%13.5) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 24 (%32.4) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 21 (%28.9) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 11 (%14.9) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 7 (%9.5) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine çoğu zaman yer vermektedirler.

Tablo 4: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	17	23.0
Ara Sıra	20	27.0
Sıklıkla	12	16.2
Çoğu Zaman	16	21.6
Her Zaman	8	10.8
Toplam	73	98.6

Tablo 4'te görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 8 (%10.8) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 16 (%21.6) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 12 (%16.2) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 20 (%27) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 17 (%23) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabilmesi için ders saati süresini çoğu zaman yeterli bulmaktadırlar.

Tablo 5: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	21	28.4
Ara Sıra	30	40.5
Sıklıkla	11	14.9
Çoğu Zaman	7	9.5
Her Zaman	4	5.4
Toplam	73	98.6

Tablo 5'te görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 4 (%5.4) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 7 (%9.5) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 11 (%14.9) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 30 (%40.5) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 21 (%28.4.5) öğretmen

bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, diğer meslektaşları ile birlikte, göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri ara sıra belirlemektedirler.

Tablo 6: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	34	45.9
Ara Sıra	19	25.7
Sıklıkla	13	17.6
Çoğu Zaman	6	8.1
Her Zaman	1	1.4
Toplam	73	98.6

Tablo 6’da görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 1 (%1.4) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 6 (%8.1) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 13 (%17.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 19 (%25.7) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 34 (%45.9) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin her zaman kullanılabileceğini belirtmektedirler.

Tablo 7: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	1	1.4
Ara Sıra	5	6.8
Sıklıkla	16	21.6
Çoğu Zaman	27	36.5
Her Zaman	24	32.4
Toplam	73	98.6

Tablo 7’de görüldüğü gibi göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 24 (%32.4) öğretmen, çoğu

zaman yanıtını veren 27 (%36.5) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 16 (%21.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 5 (%6.8) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 1 (%1.4) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını çoğu zaman dikkate almaktadırlar.

Tablo 8: Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	7	9.5
Ara Sıra	7	9.5
Sıklıkla	17	23.0
Çoğu Zaman	17	23.0
Her Zaman	25	33.8
Toplam	73	98.6

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 25 (%33.8) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 17 (%23) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 17 (%23) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 7 (9.5) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 7 (9.5) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri her zaman kullanmaktadırlar.

Tablo 9: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	4	5.4
Ara Sıra	10	13.5
Sıklıkla	26	35.1
Çoğu Zaman	27	36.5
Her Zaman	6	8.1
Toplam	73	98.6

Tablo 9’da görüldüğü gibi göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 6 (%8.1) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 27 (%36.5) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 26 (%35.1) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 10 (%13.5) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 4 (%5.4) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi çoğu zaman önemli bulmaktadırlar.

Tablo 10: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	5	6.8
Ara Sıra	10	13.5
Sıklıkla	16	21.6
Çoğu Zaman	25	33.8
Her Zaman	17	23.0
Toplam	73	98.6

Tablo 10’da görüldüğü gibi göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 17 (%23) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 25 (%33.8) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 16 (%21.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 10 (%13.5) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 5 (%6.8) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretimine

ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını çoğu zaman dikkate almaktadırlar.

Tablo 11: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	5	6.8
Ara Sıra	17	23.0
Sıklıkla	22	29.6
Çoğu Zaman	24	32.4
Her Zaman	5	6.8
Toplam	73	98.6

Tablo 11’de görüldüğü gibi göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 5 (%6.8) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 24 (%32.4) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 22 (%29.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 17 (%23) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 5 (%6.8) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi çoğu zaman önemli bulmaktadırlar.

Tablo 12: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	9	12.2
Ara Sıra	13	17.6
Sıklıkla	16	21.6
Çoğu Zaman	21	28.4
Her Zaman	14	18.9
Toplam	73	98.6

Tablo 12’de görüldüğü gibi göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 14 (%18.9) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 21 (%28.4) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 16 (%21.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 13 (%17.6) öğretmen,

hiçbir zaman yanıtını veren 9 (%12.2) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularını belirlemede okul şartlarını, çoğu zaman etkili bulmaktadırlar.

Tablo 13: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	22	29.7
Ara Sıra	26	35.1
Sıklıkla	8	10.8
Çoğu Zaman	11	14.9
Her Zaman	6	8.1
Toplam	73	98.6

Tablo 13’de görüldüğü gibi coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 6 (%8.1) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 11 (%14.9) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 8 (%10.8) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 26 (%35.1) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 22 (%29.7) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenlerine göre, coğrafya öğretim müfredatı, göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemeyi ara sıra kısıtlamaktadır.

Tablo 14: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	12	16.2
Ara Sıra	15	20.3
Sıklıkla	13	17.6
Çoğu Zaman	18	24.3
Her Zaman	15	20.3
Toplam	73	98.6

Tablo 14’te görüldüğü gibi göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin Coğrafya

öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 15 (%20.3) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 18 (%24.3) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 13 (%17.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 15 (%20.3) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 12 (%16.2) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıları, çoğu zaman etkili bulmaktadırlar.

Tablo 15: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	12	16.2
Ara Sıra	21	28.4
Sıklıkla	19	25.7
Çoğu Zaman	11	14.9
Her Zaman	10	13.5
Toplam	73	98.6

Tablo 15’de görüldüğü gibi göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 10 (%13.5) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 11 (%14.9) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 19 (%25.7) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 21 (%28.4) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 12 (%16.2) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden ara sıra yararlanmaktadırlar.

Tablo 16: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	5	6.8
Ara Sıra	25	33.8
Sıklıkla	20	27.0
Çoğu Zaman	14	18.9
Her Zaman	9	12.2
Toplam	73	98.6

Tablo 16’da görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 9 (%12.2) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 14 (%18.9) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 20 (%27) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 25 (%33.8) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 5 (%6.8) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini ara sıra tercih etmektedirler.

Tablo 17: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	1	1.4
Ara Sıra	13	17.6
Sıklıkla	17	23.0
Çoğu Zaman	28	37.8
Her Zaman	14	18.9
Toplam	73	98.6

Tablo 17’de görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 14 (%18.9) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 28 (%37.8) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 17 (%23) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 13 (%17.6) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 1 (%1.4) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini çoğu zaman tercih etmektedirler.

Tablo 18: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	14	18.9
Ara Sıra	18	24.3
Sıklıkla	12	16.2
Çoğu Zaman	9	12.2
Her Zaman	20	27.0
Toplam	73	98.6

Tablo 18’de görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 20 (%27) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 9 (%12.2) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 12 (%16.2) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 18 (%24.3) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 14 (%18.9) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini her zaman tercih etmektedirler.

Tablo 19: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	4	5.4
Ara Sıra	19	25.7
Sıklıkla	17	23.0
Çoğu Zaman	22	29.7
Her Zaman	11	14.9
Toplam	73	98.6

Tablo 19’da görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 11 (%14.9) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 22 (%29.7) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 17 (%23) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 19 (%25.7) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 4 (%5.4) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini, çoğu zaman tercih etmektedirler.

Tablo 20: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	3	4.1
Ara Sıra	14	18.9
Sıklıkla	13	17.6
Çoğu Zaman	32	43.2
Her Zaman	11	14.9
Toplam	73	98.6

Tablo 20’de görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 11 (%14.9) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 32 (%43.2) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 13 (%17.6) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 14 (%18.9) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 3 (%4.1) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini çoğu zaman tercih etmektedirler.

Tablo 21: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	34	45.9
Ara Sıra	25	33.8
Sıklıkla	12	16.2
Çoğu Zaman	1	1.4
Her Zaman	1	1.4
Toplam	73	98.6

Tablo 21’de görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 1 (%1.4) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 1 (%1.4) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 12 (%16.2) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 25 (%33.8) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 34 (%45.9) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre;

Coğrafya öğretmenlerinden, göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini çok az sayıda öğretmen tercih etmektedir.

Tablo 22: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Betimsel Veriler

	f	%
Hiçbir Zaman	27	36.5
Ara Sıra	26	35.1
Sıklıkla	10	13.5
Çoğu Zaman	4	5.4
Her Zaman	6	8.1
Toplam	73	98.6

Tablo 22’de görüldüğü gibi göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde, bu ifadeye her zaman yanıtını veren 6 (%8.1) öğretmen, çoğu zaman yanıtını veren 4 (%5.4) öğretmen, sıklıkla yanıtını veren 10 (%13.5) öğretmen, ara sıra yanıtını veren 26 (%35.1) öğretmen, hiçbir zaman yanıtını veren 27 (%36.5) öğretmen bulunmaktadır. Buna göre; Coğrafya öğretmenlerinden, göç konularının öğretiminde drama yöntemini çok az sayıda öğretmen tercih etmektedir.

5.2. İKİNCİ ALT PROBLEME (CİNSİYETE) İLİŞKİN BULGULAR

İkinci alt problemdeki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir? sorusunun cevabına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 23: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.29	1.27	71	.22	.375
Erkek	35	3.23	1.06			

Tablo 23 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.22, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 24: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	2.71	1.29	71	.08	.938
Erkek	35	2.68	1.41			

Tablo 24 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.08$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 25: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	2.32	1.21	71	.76	.314
Erkek	35	2.11	1.05			

Tablo 25 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.76$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 26: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılmamasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	1.84	.97	71	.64	.410
Erkek	35	2.00	1.14			

Tablo 26 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.64, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 27: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.98	.82	71	.38	.048
Erkek	35	3.88	1.13			

Tablo 27 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(71)=.38, p<.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmektedir.

Tablo 28: Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.74	1.35	71	.72	.755
Erkek	35	3.52	1.27			

Tablo 28 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.72$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 29: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	4.34	.81	71	1.39	.948
Erkek	35	4.06	.94			

Tablo 29 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=1.39$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 30: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.50	1.35	71	.25	.978
Erkek	35	4.06	1.27			

Tablo 30 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.25$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 31: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	4.13	.81	71	1.10	.013
Erkek	35	3.89	1.08			

Tablo 31 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(71)=1.10$, $p<.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmektedir.

Tablo 32: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.05	1.35	71	1.34	.433
Erkek	35	3.46	1.22			

Tablo 32 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı

bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=1.34$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 33: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	2.37	1.15	71	.08	.060
Erkek	35	2.34	1.43			

Tablo 33 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.08$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 34: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.18	1.41	71	.39	.616
Erkek	35	3.06	1.39			

Tablo 34 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.39$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin

göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 35: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	2.63	1.30	71	1.24	.584
Erkek	35	3.00	1.24			

Tablo 35 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (**t(71)=1.24, p>.05**). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 36: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	2.82	1.25	71	1.11	.194
Erkek	35	3.11	1.02			

Tablo 36 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (**t(71)=1.11, p>.05**). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 37: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.68	1.19	71	1.05	.024
Erkek	35	3.43	.85			

Tablo 37 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(71)=1.05$, $p<.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmektedir.

Tablo 38: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.21	1.49	71	1.00	.805
Erkek	35	2.86	1.51			

Tablo 38 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=1.00$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 39: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	2.29	1.16	71	.43	.960
Erkek	35	3.17	1.18			

Tablo 39 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.43$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 40: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	3.45	1.11	71	.15	.991
Erkek	35	3.49	1.09			

Tablo 40 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.15$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmemektedir.

Tablo 41: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	1.76	.91	71	.04	.042
Erkek	35	1.77	1.03			

Tablo 41 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (**t(71)=.04, p<.05**). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmektedir.

Tablo 42: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Cinsiyete İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kadın	38	1.95	.98	71	1.30	.010
Erkek	35	2.31	1.40			

Tablo 42 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (**t(71)=1.30, p<.05**). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre değişmektedir.

5.3.ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME (KIDEME) İLİŞKİN BULGULAR

Üçüncü alt problemdeki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir? sorusunun cevabına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	9.245	4	2.311	1.770	.145
Hata	88.810	68	1.306		
Toplam	98.055	72			

Tablo 43 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=1.770$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	4.465	4	1.116	.608	.658
Hata	124.905	68	1.837		
Toplam	129.370	72			

Tablo 44 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(4-72)=.608, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	7.576	4	1.894	1.517	.207
Hata	84.917	68	1.249		
Toplam	92.493	72			

Tablo 45 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(4-74)=1.517, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	2.489	4	.622	.549	.700
Hata	77.018	68	1.133		
Toplam	79.507	72			

Tablo 46 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.549$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 47’de verilmiştir.

Tablo 47: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	4.241	4	1.060	1.119	.355
Hata	64.417	68	.947		
Toplam	68.658	72			

Tablo 47 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=1.119$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48: Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	17.038	4	4.259	2.733	.056
Hata	105.976	68	1.558		
Toplam	123.014	72			

Tablo 48 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=2.733$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	6.942	4	1.735	2.409	.058
Hata	48.976	68	.720		
Toplam	55.918	72			

Tablo 49 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=2.409$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	7.260	4	1.815	1.300	.279
Hata	94.905	68	1.396		
Toplam	102.164	72			

Tablo 50 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(4-72)=1.300, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 51’de verilmiştir.

Tablo 51: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	11.695	4	2.924	3.731	.008
Hata	53.292	68	.784		
Toplam	64.986	72			

Tablo 51 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmuştur, $F(4-72)=3.731$, $p<.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşlerinde, kıdemlerine göre gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 52’de gösterilmiştir.

Tablo 52: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Kıdem	(J) Kıdem	Ort. Farkı (I-J)	P
1-5 Yıl	5-10 Yıl	-.92	.17
	10-15 Yıl	-.87	.29
	15-20 Yıl	-.83	.17
	20 ve üzeri	-.08	.999
5-10Yıl	10-15 Yıl	.04	1.00
	15-20 Yıl	.08	1.00
	20 ve üzeri	.83	.07
10-15 Yıl	15-20 Yıl	.04	1.00
	20 ve üzeri	.79	.20
15-20 Yıl	20 ve üzeri	.75*	.05

*p<.05

Tablo 52’de Scheffe testi incelendiğinde; araştırma grubundaki kıdemi 1-5 yıl olan Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 3.50, kıdemi 5-10 olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 4.42, kıdemi 10-15 yıl olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 4.37, kıdemi 15-20 yıl olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 4.33 ve kıdemi 20 ve üzeri olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 3.58’dir. 15-20 yıl görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir

şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşlerinin ortalaması, 20 ve üzeri yıl görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinin ortalamasından daha yüksektir. Bu farka ilişkin değer (.75*) * $p < .05$ düzeyinde anlamlıdır.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 53'te verilmiştir.

Tablo 53: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	10.151	4	2.538	1.549	.198
Hata	111.411	68	1.638		
Toplam	121.562	72			

Tablo 53 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=1.549$, $p > .05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 54'te verilmiştir.

Tablo 54: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	5.740	4	1.435	.863	.490
Hata	113.000	68	1.662		
Toplam	118.740	72			

Tablo 54 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(4-72)=.863, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 55’te verilmiştir.

Tablo 55: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	3.319	4	.830	.413	.799
Hata	136.571	68	2.008		
Toplam	139.890	72			

Tablo 55 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili **Olmalarıyla** ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.413$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarıyla ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 56’da verilmiştir.

Tablo 56: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	11.577	4	2.894	1.861	.127
Hata	105.738	68	1.555		
Toplam	117.315	72			

Tablo 56 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarıyla ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(4-72)=1.861, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 57’de verilmiştir.

Tablo 57: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	12.234	4	3.058	2.517	.053
Hata	82.643	68	1.215		
Toplam	94.877	72			

Tablo 57 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=2.517$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 58’de verilmiştir.

Tablo 58: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	.776	4	.194	.171	.953
Hata	77.196	68	1.135		
Toplam	77.973	72			

Tablo 58 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.171$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	7.984	4	1.996	.876	.483
Hata	154.893	68	2.278		
Toplam	162.877	72			

Tablo 59 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.876$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 60’da verilmiştir.

Tablo 60: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	1.999	4	.500	.358	.838
Hata	95.042	68	1.398		
Toplam	97.041	72			

Tablo 60 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.358$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 61’de verilmiştir.

Tablo 61: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	2.504	4	.626	.509	.729
Hata	83.661	68	1.230		
Toplam	86.164	72			

Tablo 61 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.509$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 62’de verilmiştir.

Tablo 62: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	.749	4	.187	.235	.918
Hata	54.292	68	.798		
Toplam	55.041	72			

Tablo 62 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.235$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 63’te verilmiştir.

Tablo 63: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Kıdeme İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Kıdem	4.539	4	1.135	.761	.554
Hata	101.351	68	1.490		
Toplam	105.890	72			

Tablo 63 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, kıdemleri arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(4-72)=.761$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, kıdemlerine göre değişmemektedir.

5.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME (MEZUN OLUNAN FAKÜLTEYE) İLİŞKİN BULGULAR

Dördüncü alt problemdeki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, mezun olunan fakülte türü değişkenine göre farklılık göstermekte midir? sorusunun cevabına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 64: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.29	1.27	71	.22	.131
Fen-Edebiyat	31	3.23	1.02			

Tablo 64 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.22, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 65: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	2.64	1.34	71	.41	.848
Fen-Edebiyat	31	2.77	1.36			

Tablo 65 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.41, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 66: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	2.17	1.15	71	.46	.843
Fen-Edebiyat	31	2.29	1.13			

Tablo 66 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=-.46, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 67: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	1.93	1.05	71	.10	.344
Fen-Edebiyat	31	1.90	1.08			

Tablo 67 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.10, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 68: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	4.14	.81	71	2.21	.030
Fen-Edebiyat	31	3.65	1.11			

Tablo 68 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(71)=2.21, p<.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmektedir.

Tablo 69: Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.57	1.33	71	.44	.665
Fen-Edebiyat	31	3.71	1.30			

Tablo 69 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.44, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 70: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	4.24	.91	71	.37	.353
Fen-Edebiyat	31	4.16	.86			

Tablo 70 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.37, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 71: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.37	1.32	71	1.29	.024
Fen-Edebiyat	31	3.74	.96			

Tablo 71 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(71)=1.29, p<.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmektedir.

Tablo 72: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	4.17	.93	71	1.62	.817
Fen-Edebiyat	31	3.80	.95			

Tablo 72 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=1.62, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 73: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.24	1.36	71	.06	.376
Fen-Edebiyat	31	3.26	1.24			

Tablo 73 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.06, p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 74: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	2.26	1.27	71	.73	.629
Fen-Edebiyat	31	2.48	1.31			

Tablo 74 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşleri,

öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=-.73$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 75: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.24	1.34	71	.82	.475
Fen-Edebiyat	31	2.97	1.47			

Tablo 75 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.82$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 76: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	2.76	1.28	71	.36	.972
Fen-Edebiyat	31	2.87	1.28			

Tablo 76 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin görüşleri,

öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=-.36$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 77: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	2.90	1.12	71	.47	.396
Fen-Edebiyat	31	3.03	1.20			

Tablo 77 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.47$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 78: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.60	1.08	71	.32	.654
Fen-Edebiyat	31	3.51	1.00			

Tablo 78 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.32$, $p>.05$). Bulunan bu

sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 79: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.10	1.56	71	.37	.589
Fen-Edebiyat	31	2.97	1.45			

Tablo 79 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.37$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 80: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.12	1.19	71	.98	.760
Fen-Edebiyat	31	3.39	1.12			

Tablo 80 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.98$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap

yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 81: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	3.40	1.06	71	.55	.792
Fen-Edebiyat	31	3.55	1.09			

Tablo 81 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.55$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 82: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	1.86	.95	71	1.02	.564
Fen-Edebiyat	31	1.65	.75			

Tablo 82 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=1.02$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü

oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

Tablo 83: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Mezun Olunan Fakülteye İlişkin t Testi Sonuçları

Fakülte	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Eğitim	42	2.24	1.26	71	.94	.643
Fen-Edebiyat	31	1.97	1.14			

Tablo 83 incelendiğinde Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(71)=.94$, $p>.05$). Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre değişmemektedir.

5.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME (GÖREV YAPILAN LİSEYE) İLİŞKİN BULGULAR

Beşinci alt problemdeki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının işlenmesinde kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşleri, görev yapılan lise türü değişkenine göre farklılık göstermekte midir? sorusunun cevabına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 84’te verilmiştir.

Tablo 84: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Genellikle Öğrencilerin Aktif Olduğu Öğretim Yöntemlerine Yer Vermeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	2.346	2	1.173	.858	.428
Hata	95.708	70	1.367		
Toplam	98.055	72			

Tablo 84 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=.858, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 85'te verilmiştir.

Tablo 85: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	14.110	2	7.055	4.285	.018
Hata	115.260	70	1.647		
Toplam	129.370	72			

Tablo 85 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmuştur, $F(2-72)=4.285$, $p<.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasına ilişkin görüşlerinde, görev yaptıkları lise türüne göre gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 86’da gösterilmiştir.

Tablo 86: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Öğretim Yöntemlerinin Kullanımına Ders Saati Süresinin Yeterli Olmamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Lise Türü	(J) Lise Türü	Ort. Farkı (I-J)	p
Genel Lise	Anadolu Lisesi	-.44	.553
	Meslek Lisesi	-1.22*	.025
Anadolu Lisesi	Meslek Lisesi	-.78	.063

*p<.05

Tablo 86’da Scheffe testi incelendiğinde; araştırma grubundaki genel lisede görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasıyla ilgili görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 2.08, Anadolu lisesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 2.53 ve meslek lisesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 3.30’dur. Meslek lisesinde görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresinin yeterli olmamasıyla ilgili görüşlerinin ortalaması, genel lisede görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinin ortalamasından daha yüksektir. Bu farka ilişkin değer (-1.22*) *p<.05 düzeyinde anlamlıdır.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 87’de verilmiştir.

Tablo 87: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Kullandıkları Yöntemleri Diğer Meslektaşlarıyla Birlikte Belirlemeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	7.630	2	3.815	3.147	.052
Hata	84.863	70	1.212		
Toplam	92.493	72			

Tablo 87 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=3.147, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri diğer meslektaşlarıyla birlikte belirlemelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 88’de verilmiştir.

Tablo 88: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	7.217	2	3.608	3.494	.036
Hata	72.290	70	1.033		
Toplam	79.507	72			

Tablo 88 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmuştur, $F(2-72)=.956$, $p<.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasına ilişkin görüşlerinde, görev yaptıkları lise türüne göre gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 89’da gösterilmiştir.

Tablo 89: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Farklı Yöntem Ve Tekniklerin Kullanılamamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Lise Türü	(J) Lise Türü	Ort. Farkı (I-J)	p
Genel Lise	Anadolu Lisesi	-.85*	.036
	Meslek Lisesi	-.45	.433
Anadolu Lisesi	Meslek Lisesi	.40	.332

*p<.05

Tablo 89’da Scheffe testi incelendiğinde; araştırma grubundaki genel lisede görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasıyla ilgili görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 1.33, Anadolu lisesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 2.18 ve meslek lisesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 1.78’dir. Anadolu lisesinde görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamamasıyla ilgili görüşlerinin ortalaması, meslek lisesinde görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinin ortalamasından daha yüksektir. Bu farka ilişkin değer (-.85*) *p<.05 düzeyinde anlamlıdır.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo90’da verilmiştir.

Tablo 90: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına İlişkin Yöntemleri Belirlerken Öğrencilerin Hazır Bulunuşluklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	4.881	2	2.440	2.678	.076
Hata	63.777	70	.911		
Toplam	68.658	72			

Tablo 90 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=2.678, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 91’de verilmiştir.

Tablo 91: Coğrafya Öğretmenlerinin Öğrencilerin Sınıf Ortamında Göç Konularıyla İlgili Kişisel Düşüncelerini Açık Bir Şekilde İfade Edebilecekleri Yöntemleri Daha Çok Kullanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	1.076	2	.538	.309	.735
Hata	121.937	70	1.742		
Toplam	123.014	72			

Tablo 91 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.309$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanmalarına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 92’de verilmiştir.

Tablo 92: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konusunda Öğrencilerin İlgilerini Derse Çekmek İçin Seçilen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	1.099	2	.549	.701	.499
Hata	54.819	70	.783		
Toplam	55.918	72			

Tablo 92 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.701$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 92’te verilmiştir.

Tablo 93: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretimine İlişkin Yöntem Seçiminde Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarını Dikkate Almalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	1.173	2	.586	.407	.668
Hata	100.991	70	1.443		
Toplam	102.164	72			

Tablo 93 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=.407, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 94’te verilmiştir.

Tablo 94: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Etkin Bir Şekilde Öğretimi İçin Belirlenen Yöntemi Önemli Bulmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	.135	2	.068	.073	.930
Hata	64.851	70	.926		
Toplam	64.986	72			

Tablo 94 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=.073, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 95’te verilmiştir.

Tablo 95: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularını Belirlemede Okul Şartlarının Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	1.950	2	.975	.571	.568
Hata	119.611	70	1.709		
Toplam	121.562	72			

Tablo 95 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.571$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularını belirlemede okul şartlarının etkili olmasına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 96’da verilmiştir.

Tablo 96: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	11.273	2	5.637	3.672	.030
Hata	107.466	70	1.535		
Toplam	118.740	72			

Tablo 96 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmuştur, $F(2-72)=3.672$, $p<.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmektedir.

Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasına ilişkin görüşlerinde, görev yaptıkları lise türüne göre gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla scheffe testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 97’de gösterilmiştir.

Tablo 97: Coğrafya Öğretmenlerinin Coğrafya Öğretim Müfredatının Göç Konularına Uygun Öğretim Yöntemi Belirlemelerini Kısıtlamasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Lise Türü	(J) Lise Türü	Ort. Farkı (I-J)	p
Genel Lise	Anadolu Lisesi	.31	.74
	Meslek Lisesi	-.58	.39
Anadolu Lisesi	Meslek Lisesi	-.89*	.02

*p<.05

Tablo 97’de Scheffe testi incelendiğinde; araştırma grubundaki genel lisede görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasıyla ilgili görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 2.33, Anadolu lisesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 2.03 ve meslek lisesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}$) 2.91’dir. Meslek lisesinde görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin Coğrafya öğretim müfredatının göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemelerini kısıtlamasıyla ilgili görüşlerinin ortalaması, Anadolu lisesinde görev yapan Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinin ortalamasından daha yüksektir. Bu farka ilişkin değer (-.89*) *p<.05 düzeyinde anlamlıdır.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 98’de verilmiştir.

Tablo 98: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularıyla İlgili Yöntem Belirlemede Katıldıkları Konferans, Sempozyum, Panel vb. Gibi Toplantıların Etkili Olmasıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	.644	2	.322	.162	.851
Hata	139.246	70	1.989		
Toplam	139.890	72			

Tablo 98 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.162$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıların etkili olmasına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarıyla ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 99’da verilmiştir.

Tablo 99: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularına Yöntem Belirlemede Göçe Katılmış İnsanların Tecrübelerinden Yararlanmalarıyla İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	3.773	2	1.886	1.163	.386
Hata	113.543	70	1.622		
Toplam	117.315	72			

Tablo 99 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarıyla ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=1.886, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularına yöntem belirlemede göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanmalarına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 100’de verilmiştir.

Tablo 100: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Anlatım Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	6.124	2	3.062	2.415	.097
Hata	88.752	70	1.268		
Toplam	94.877	72			

Tablo 100 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, **F(2-72)=2.415, p>.05**. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 101’de verilmiştir.

Tablo 101: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Örnek Olay Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	5.006	2	2.503	2.401	.098
Hata	72.966	70	1.042		
Toplam	77.973	72			

Tablo 101 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemi tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=2.401$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemi tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemi tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 102’de verilmiştir.

Tablo 102: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Problem Çözme Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	2.340	2	1.170	.510	.603
Hata	160.537	70	2.293		
Toplam	162.877	72			

Tablo 102 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.510$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 103'te verilmiştir.

Tablo 103: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Soru-Cevap Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	.844	2	.422	.307	.737
Hata	96.198	70	1.374		
Toplam	97.041	72			

Tablo 103 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.307$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 104’te verilmiştir.

Tablo 104: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Beyin Fırtınası Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	.332	2	.166	.136	.873
Hata	85.832	70	1.226		
Toplam	86.164	72			

Tablo 104 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.136$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 105'te verilmiştir.

Tablo 105: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Öykü Oluşturma Tekniğini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	.637	2	.319	.410	.665
Hata	54.404	70	.777		
Toplam	55.041	72			

Tablo 105 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=.410$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

Araştırma grubundaki Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşlerinin, görev yapılan lise türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilere uygulanan tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 106’da verilmiştir.

Tablo 106: Coğrafya Öğretmenlerinin Göç Konularının Öğretiminde Drama Yöntemini Tercih Etmeleriyle İlgili Görüşlerinin Görev Yapılan Lise Türüne İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p
Lise Türü	4.372	2	2.186	1.507	.229
Hata	101.518	70	1.450		
Toplam	105.890	72			

Tablo 106 incelendiğinde; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmeleriyle ilgili görüşleri, görev yaptıkları lise arasındaki farka ilişkin F değeri anlamlı bulunmamıştır, $F(2-72)=1.507$, $p>.05$. Bulunan bu sonuca göre; Coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine ilişkin görüşleri, görev yaptıkları lise türüne göre değişmemektedir.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. SONUÇLAR

Coğrafya öğretmenleri göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine çoğu zaman yer vermektedirler. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer vermelerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabilmesi için ders saati süresini çoğu zaman yeterli bulmaktadırlar. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri ve mezun oldukları fakülteleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabilmesi için ders saati süresinin yeterliliğine ilişkin anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin görev yaptıkları lise türüne göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Genel liseler ve meslek liseleri arasındaki bu anlamlı farka göre; meslek liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenleri, genel liselerde görev yapan coğrafya öğretmenlerine göre göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabilmesi için ders saati süresini yeterli bulmamaktadırlar.

Coğrafya öğretmenleri, diğer meslektaşları ile birlikte, göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri ara sıra belirlemektedirler. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, diğer meslektaşları ile birlikte, göç konularının öğretiminde kullandıkları yöntemleri belirlemede anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin her zaman kullanılabileceğini belirtmektedirler. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri ve mezun oldukları fakülteleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanılabileceğine ilişkin anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin görev yaptıkları lise türüne göre bu görüşlerinde

anlamalı bir farklılık bulunmuştur. Genel liseler ve Anadolu liseleri arasındaki bu anlamlı farka göre; Anadolu liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenleri, genel liselerde görev yapan coğrafya öğretmenlerine göre göç konularının öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamayacağını belirtmişlerdir.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını çoğu zaman dikkate almaktadırlar. Öğretmenlerin kıdemleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularına ilişkin yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarını dikkate almalarına göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak Coğrafya öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve mezun oldukları fakültelerine göre bu görüşlerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Kadın Coğrafya öğretmenleri, erkek Coğrafya öğretmenlerine göre, eğitim fakültesi mezunu olan Coğrafya öğretmenleri, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan Coğrafya öğretmenlerine göre göç konularına ilişkin yöntem belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluklarına daha fazla dikkat etmektedirler.

Coğrafya öğretmenleri, öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri her zaman kullanmaktadırlar. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri kullanmalarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

.Coğrafya öğretmenleri, göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi çoğu zaman önemli bulmaktadırlar. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konusunda öğrencilerin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemi önemli bulmalarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını çoğu zaman dikkate almaktadırlar. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalarına göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin

mezun oldukları fakülte türüne göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Fen- edebiyat fakültesi mezunu olan Coğrafya öğretmenleri, eğitim fakültesi mezunu olan Coğrafya öğretmenlerine göre, göç konularının öğretime ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarına daha fazla dikkat etmektedirler.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi çoğu zaman önemli bulmaktadırlar. Öğretmenlerin mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemi önemli bulmalarına göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin cinsiyet ve kıdemlerine göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadın Coğrafya öğretmenleri, erkek Coğrafya öğretmenlerine, 15-20 yıldır görev yapan Coğrafya öğretmenleri de, 20 yıl ve üzeri görev yapan Coğrafya öğretmenlerine göre, göç konularının öğretimi için belirlenen yöntemi daha fazla önemli bulmaktadırlar.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularını belirlemede okul şartlarını, çoğu zaman etkili bulmaktadırlar. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularını belirlemede okul şartlarını etkili bulmalarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenlerine göre, coğrafya öğretim müfredatı, göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemeyi ara sıra kısıtlamaktadır. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri ve mezun oldukları fakülteleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, coğrafya öğretim müfredatı, göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemeyi kısıtlamasına göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin görev yaptıkları lise türüne göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Meslek liseleri ve Anadolu liseleri arasındaki bu anlamlı farka göre; meslek liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenleri, Anadolu liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenlerine göre, coğrafya öğretim müfredatı, göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlemeyi daha fazla kısıtladığı görüşünü belirtmişlerdir.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıları, çoğu zaman etkili bulmaktadırlar. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise

türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede katıldıkları konferans, sempozyum, panel vb. gibi toplantıları, etkili olmasına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini çoğu zaman tercih etmektedirler. Öğretmenlerin kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini tercih etmelerine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin cinsiyetlerine göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadın Coğrafya öğretmenleri, erkek Coğrafya öğretmenlerine göre, göç konularının öğretiminde örnek olay yöntemini daha fazla tercih etmektedirler.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini her zaman tercih etmektedirler. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde problem çözme yöntemini tercih etmelerine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini, çoğu zaman tercih etmektedirler. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde soru-cevap yöntemini tercih etmelerine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini çoğu zaman tercih etmektedirler. Öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde beyin fırtınası tekniğini tercih etmelerine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coğrafya öğretmenlerinden, göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini çok az sayıda öğretmen tercih etmektedir. Öğretmenlerin kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini tercih etmelerine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin cinsiyetlerine göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek Coğrafya öğretmenleri, kadın Coğrafya

öğretmenlerine göre, göç konularının öğretiminde öykü oluşturma tekniğini daha fazla tercih etmektedirler.

Coğrafya öğretmenlerinden, göç konularının öğretiminde drama yöntemini çok az sayıda öğretmen tercih etmektedir. Öğretmenlerin kıdemleri, mezun oldukları fakülteleri ve görev yaptıkları lise türleri arasında, Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerinde, göç konularının öğretiminde drama yöntemini tercih etmelerine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak öğretmenlerin cinsiyetlerine göre bu görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkek Coğrafya öğretmenleri, kadın Coğrafya öğretmenlerine göre, göç konularının öğretiminde drama yöntemini daha fazla tercih etmektedirler.

6.2.ÖNERİLER

Meslek liselerinde görev yapan coğrafya öğretmenleri, göç konularının öğretiminde çeşitli yöntem ve teknikleri kullanabilmeleri için daha etkin ders planı hazırlamalıdır.

Aynı okul içinde görev yapan coğrafya öğretmenleri, ders içerisinde kullanılacak yöntem ve teknikleri belirlerken düzenli olarak işbirliği içerisinde olmalıdırlar.

Coğrafya öğretmenleri farklı yöntem ve tekniklerin göç konularında her zaman kullanılabileceğini belirlemelerine rağmen, kendileri bu yöntem ve tekniklerden belli başlı olanları kullanmışlardır. Coğrafya öğretmenlerinin göç konularında daha çeşitli yöntem ve teknikleri kullanabilecek hizmet içi eğitimlere yer verilmelidir.

Göç nedenleri ve sonuçları düşünüldüğünde insanların ve toplumların yaşamlarını temelden etkileyen özelliklere sahip, her dönem canlılığını korumuş bir olgudur. Bu nedenle bu konunun öğretiminde dikkat çekici farklı teknik ve yöntemleri kullanmak yerinde olacaktır. Gerçekleştirilecek bu çekici anlatımla, öğrencilerin yakından uzak çevresine kadar eksiklik ve yanlışlıkları fark edip, daha yakından ilgilenme arzusu kabartılarak, bireysel ve toplumsal yaşam beklentilerinin şekillendirilmesinde söz sahibi olmaları özendirilmelidir.

Coğrafya öğretmenleri arasındaki cinsiyet farklılığından ve mezun oldukları fakülte farklılığından kaynaklanan öğrencilerin hazırbulunuşluluklarına dikkat etme farkındalığı hizmet içi seminer programları yapılarak giderilmelidir..

Eğitim fakültesinden mezun olan coğrafya öğretmenlerinin göç konusunun öğretiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmaları fen edebiyat mezunu olan coğrafya öğretmenlerine göre daha dikkat çekici olması gerekirken bu araştırmanın sonucunda fen edebiyat mezunlarının bu duruma daha dikkat ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlere bu farkın kapatılması için hizmet içi eğitim verilmelidir.

Kıdemler ve cinsiyetler arasındaki göç konularının öğretiminde verilen yöntemin anlamlı farklılıklarının giderilmesi için göreve yeni başlayan öğretmenlerle meslekte daha kıdemli öğretmenlerin işbirliği içerisinde olmaları sağlanmalıdır.

Ders planlarının hazırlanırken, okul türlerine uygun, okullar arasındaki başarı, düzey farklılığı ve meslek lisesi olmasından kaynaklanan coğrafya dersine karşı tutum farklılığı göz önüne alındığında bu okullarda coğrafya ders planlarının daha işlevsel ve etkili hazırlanması gerekmektedir.

Drama yöntemi ve öykü oluşturma tekniği gibi bireysel farklılıklara hitap edecek farklı yöntem ve teknikler göç konularının öğretiminde kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abadan Unat, N. (2002). *Bitmeyen göç-konuk işçilikten ulus ötesi yurttaşlığa*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Akan, Y. ve Arslan, İ. (2008). *Göç ekonomisi*. Bursa: Ekin Yayınları.
- Akçadağ, E. (2012). *Yasa dışı göç ve Türkiye*. İstanbul: BİLGESAM Yayınları.
- Akkayan, T. (1979). *Göç ve değişim*. İstanbul: İstanbul Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Akman, V. (2007). *Küresel göç hikayeleri*. İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Altıntaş, E. (2012). *İdareci, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine göre iç göçün yaşandığı bölgelerdeki ilköğretim okullarında eğitim öğretim sürecinde karşılaşılan sorunlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Avşar, Z. G. (1995). *Türkiye’de kırsal kesimden kente göç ve bölgesel dengesizlik* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bakırtaş, T. ve Kandemir, O. (2010). Gelişmekte olan ülkeler ve beyin göçü: Türkiye örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 18(3), 961-974.
- Başaran, F. (1972). Türkiye’de beyin göçü sorunu. *Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi* 10, 133-153.
- Başol, K. (1995). Türkiye’nin demografi yapısındaki değişimler. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 249-180.
- Çavuşoğlu, H. (2006). Uluslararası Göç: Nedenleri, Tipleri, Türleri ve Göçmenler. *Folklor/Edebiyat* 12(48), 83-104.
- Danış, A. D. (2004). Yeni göç hareketleri ve Türkiye. *Birikim* (184-185), 216-224.
- Demirel, Ö. (2011). *Öğretme sanatı öğretim ilke ve yöntemleri* (18.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğanay, H. (1994). *Türkiye beşeri coğrafyası*. Ankara: Gazi Büro Kitapevi.
- Doğanay, H. (1997). *Türkiye beşeri coğrafyası*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Ersoy, M. (1985). Göç ve kentsel bütünleşme. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Ersoy, M. ve Balaban, O. (2005). *Göçmen nüfusun kentle etkileşim süreci*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Ana Bilim Yayın No:9
- Gökbayrak, Ş. (2008). Uluslararası göç ve kalkınma tartışmaları: Beyin göçü üzerine bir inceleme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(3), 65-82.
- Gökçe, B. (2007). *Türkiye’nin toplumsal yapısı ve toplumsal kurumlar*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Güngör, N. (2005, 8-11 Aralık). *Göç olgusu ve arabesk*. Uluslararası Göç Sempozyumunda sunulan bildiri, Zeytinburnu Belediyesi, İstanbul.
- Güngördü, E. (2006). *Eğitim fakülteleri için Türkiye’nin beşeri ve ekonomik coğrafyası* (4. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

- Gürbüz, Ş. (2005, 8-11 Aralık). *Kırdan kente zorunlu göçün nedenleri ve sonuçları*. Uluslararası Göç Sempozyumunda sunulan bildiri, Zeytinburnu Belediyesi, İstanbul.
- İçduygu, A. ve Ünal T. (1997, 6-8 Haziran). *Türkiye’de içgöç sorunsal alanları ve araştırma yöntemleri*. Türkiye İçgöç konferansında sunulan bildiri, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, Bolu.
- İçduygu, A., Sirkeci, İ. ve Aydıngün, İ. (1997, 6-8 Haziran). *Türkiye’de içgöç ve içgöçün işçi hareketine etkisi*. Türkiye İçgöç konferansında sunulan bildiri, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, Bolu.
- Kaiser, B. (2007), *Türkiye’deki Avrupa birliği yurttaşları: Siyasal ve toplumsal katılımın önündeki engeller, Kökler ve Yollar Türkiye’de Göç Süreçleri* (Ed.Kaya, A ve Şahin B.), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Karabağ, S. ve Şahin, S. (2006). Avrupalı Türklerin jeopolitiği. *Türk Yurdu* 26(224).
- Karabağ, S. ve Şahin, S. (2006). *Türkiye beşiri ve ekonomik coğrafyası*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (18.Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, A. ve Kentel. F. (2005). *Euro Türkler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, A. ve Özdoğan G. (Ed.). (2003). *Uluslararası ilişkilerde sınır tanımayan sorunlar*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kaya, A. ve Şahin B. (Ed.). (2007). *Kökler ve yollar-Türkiye’de göç süreçleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, A. (Ed.). (2009). *Türkiye’de iç göçler bütünleşme mi geri dönüş mü?*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, M. (2001). *Göç ve sosyal bütünleşme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kayhan, B. (2011). *Return migration to Turkey: Identity problem and changes in the concept of nation* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keleş, R. (1998). *Kentbilim terimleri sözlüğü*. (2.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Kıray, M. (1982). *Toplumbilim Yazıları*. Ankara: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Koçak, M. (2011). *Bayat ilçesinde göçlerin nedenleri ve sonuçları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyankarahisar.
- Küçükahmet, L. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kümbetoğlu, B. (2003). *Uluslararası ilişkilerde sınır tanımayan sorunlar* (Ed. Kaya A. ve Özdoğan, G.). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- MEB, (2010). Ortaöğretim coğrafya Dersi (9-12. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: MEB

- Miller M. J. ve Castles S. (2008). *Göçler çağı modern dünyada uluslararası göç hareketleri* (çev. B. U. Bal ve İ. Akbulut). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Eserin aslı, 1993’de yayımlanmıştır).
- Mutluer, M. (2003). *Uluslararası göçler ve Türkiye*. İstanbul: Çantay Kitapevi.
- Nakanishi, H., Sirkeci, İ. ve Cabbarlı, H. (2008). *Migration in conflict areas*. Ankara: Global Strateji Enstitüsü Yayınları.
- Nar, B. (2008). *Göçün eğitime ve eğitim yönetimine etkileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Oğrak, A. (1998). *Göç sosyal değişme ve bütünleşme* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Ortaylı, İ. (2005, 8-11 Aralık). *Genel göç olgusu*. Uluslararası Göç Sempozyumunda sunulan bildiri, Zeytinburnu Belediyesi, İstanbul.
- Özgür, M. (1998). *Türkiye nüfus coğrafyası*. Ankara: GMC Basın Yayın.
- Sencer, Y. (1979). *Türkiye’de kentleşme*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayını.
- Senemoğlu, N. (2004). *Kuramdan uygulamaya gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sirkeci, İ. (2005, 8-11 Aralık). *Küresel kontrol çabalarına karşı bireysel aşma çabaları: Türkiye ve Irak örneklerinde uluslararası göçün evrimi*. Uluslararası Göç Sempozyumunda sunulan bildiri, Zeytinburnu Belediyesi, İstanbul.
- Şahin, S. (2007). *Geçmiş günümüz ve gelecekte nüfus gerçeği*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Şahin, S. (2010). *Coğrafyada çağdaş öğretim yöntemleri, Coğrafya eğitiminde kavram ve değişimler*. (Ed.Özey, R. ve İncekara, S.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tekeli, İ. (1997, 6-8 Haziran). *Türkiye’de içgöç sorunsalı yeniden tanımlanma aşamasına geldi*. Türkiye İçgöç konferansında sunulan bildiri, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, Bolu.
- Tekeli, İ. (2007). *Türkiye’nin göç tarihindeki değişik kategoriler, Kökler ve yollar Türkiye’de göç süreçleri* (Ed.Kaya, A ve Şahin B.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları,
- Tekeli, İ. (2010). *Göç ve ötesi* (2. Baskı). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tezcan, M. (1971). Beyin göçü ve Türkiye. *Amme İdaresi Dergisi* 4(3), 44-71.
- Tezcan, M. (1994). Ülkemizde göç ve eğitim sorunları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(61-67).
- Tok, N. (2010). *Göç alan okullarda ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin rehber öğretmen ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrenme güçlüklerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2002). *Beşeri coğrafya- insan kültür mekan*. İstanbul: Çantay Kitapevi.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2004). *Beşeri coğrafya- insan kültür mekan*. İstanbul: Çantay Kitapevi.

- Tümtaş, M. S. (2007). *Türkiye’de iç göçün kentsel gerilime etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Türk Dil Kurumu.(1981). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Üçışık, S. (1991). *Türkiye’de şehirleşme ve iç göçler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

EKLER

EK 1. ANKET ÖRNEĞİ

Değerli Coğrafya Öğretmeni;

Bu anketin amacı coğrafya öğretmenlerinin göç konularının öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlar için kullanılacak ve kimseyle paylaşılmayacaktır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde coğrafya dersinde göç konularının işlenişine yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Güliden KILIÇ

I. KİŞİSEL BİLGİLER

1- Cinsiyetiniz:

Kadın () 2. Erkek ()

2- Meslekte çalışma yılı (kıdem)

1-5 () 5-10 () 10-15 () 15-20 () 20 ve üzeri ()

3- Mezun olunan fakülte

Eğitim Fakültesi () Fen-Edebiyat Fakültesi () Diğer (Lütfen belirtiniz).....

4- Görev yapılan lise türü

Genel Lise () Anadolu Lisesi () Fen Lisesi () Öğretmen Lisesi () Meslek Lisesi ()

I. BÖLÜM

Aşağıda verilen ifadeleri size uygun olan seçeneği işaretleyerek belirtiniz.	1. Her Zaman	2. Çoğu Zaman	3. Sıklıkla	4. Ara sıra	5. Hiçbir Zaman
1. Göç konularının öğretiminde genellikle öğrencilerin aktif olduğu öğretim yöntemlerine yer veririm.					
2. Göç konularının öğretiminde farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına ders saati süresi yeterli değildir.					
3. Göç konularının öğretiminde kullanacağım yöntemleri diğer meslektaşlarımla birlikte belirlerim.					
4. Göç konuları, farklı öğretim yöntemlerinin kullanımına uygun değildir.					
5. Göç konularına ilişkin, yöntemleri belirlerken öğrencilerin hazır bulunuşluğunu dikkate alırım.					
6. Öğrencilerin sınıf ortamında göç konularıyla ilgili kişisel düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilecekleri yöntemleri daha çok kullanırım.					
7. Göç konusunda öğrencilerinin ilgilerini derse çekmek için seçilen yöntemin önemli olduğunu düşünüyorum.					
8. Göç konularının öğretimine ilişkin yöntem seçiminde öğrencilerin bireysel öğrenme farklılıklarını dikkate alırım.					

9. Göç konularının etkin bir şekilde öğretimi için belirlenen yöntemin önemli olduğunu düşünürüm.					
10. Göç konularına ilişkin öğretim yöntemi belirlememde çalıştığım okulun şartları etkili olmaktadır.					
11. Coğrafya dersi öğretim müfredatı göç konularına uygun öğretim yöntemi belirlememi kısıtlamaktadır.					
12. Göç konularıyla ilgili yöntem belirlemede konuyla ilgili katıldığım konferans, sempozyum, panel vb. toplantılar etkili olmaktadır.					
13. Göç konularına ilişkin yöntem belirlerken göçe katılmış insanların tecrübelerinden yararlanırım.					
14. Göç konularının öğretiminde anlatım yöntemini tercih ederim.					
15. Göç konularının öğretiminde daha çok örnek olay yöntemini kullanırım.					
16. Göç konularının öğretiminde daha çok problem çözme yöntemini kullanırım.					
17. Göç konularının öğretiminde daha çok soru-cevap yöntemini kullanırım.					
18. Göç konularının öğretiminde daha çok beyin fırtınası tekniğini kullanırım.					
19. Göç konularının öğretiminde daha çok öykü oluşturma tekniğini kullanırım.					
20. Göç konularının öğretiminde daha çok drama yöntemini kullanırım.					

Göç konularının öğretiminde;

() Anlatım yöntemini daha çok tercih ederim. Çünkü;

.....

() Soru-cevap yöntemini daha çok kullanırım. Çünkü;

.....

() Örnek olay yöntemini kullanırım. Çünkü;

.....

() Problem çözme yöntemini kullanırım. Çünkü;

.....

() Beyin fırtınası tekniğini kullanırım. Çünkü;

.....

() Öykü oluşturma tekniğini kullanırım. Çünkü;

.....

() Drama yöntemini kullanırım. Çünkü;

.....

Bunların dışında göç konularının öğretiminde:

() yöntemini kullanırım. Çünkü;

.....

Göç konularının öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin belirtmek istediğiniz diğer hususlar varsa lütfen aşağıda belirtiniz.

.....

.....

**EK 2. ANKET UYGULAMASI İÇİN ANKARA İL MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN VERİLEN İZİN YAZISI**

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.0.06.20.01-60599/ 41867
KONU : Gülden KILIÇ

06/06/2012

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi: a) M.E.B. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 01/06/2012 tarih ve 4350 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Gülden KILIÇ'ın **"Coğrafya derslerinde göç konularının işlenişine yönelik öğretmen tutumları"** konulu tezi ile ilgili çalışma yapma isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Mühürlü anket örnekleri (2 sayfadan oluşan) ekte gönderilmiş olup, uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (CD/disket) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne gönderilmesini rica ederim.

İlhan KOÇ
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER : Anket (2 Sayfa)